

Основна школа „Душан Јерковић" Ужице

школска 2026/2030.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Полазне основе за израду школског програма су:

1. Закон о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018-др. закон, 10/2019, 27/2018- др. закон, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025).
2. Закон о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018-др. Закон, 129/2021, 92/2023 и 19/2025).
3. Закон о уџбеницима ("Сл. гласник РС", бр.27/2018, 92/2023 и 109/2025).
4. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр 11/2019, 6/2020)
5. Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања (У Правилнику о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 11/19, 6/20 и 7/21), у делу: „3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ”, додаје се програм: „ДИГИТАЛНИ СВЕТ“) ("Сл. гласник РС", бр. 110-00-5/2023-04).

УВОД

О школи

Основна школа „Душан Јерковић” основана је 1955. године и данас је једна од највећих школа по броју ученика у Златиборском округу, у којој се настава одвија у две смене. Налази се у центру града на адреси Трг Светог Саве 10, и ужива велики углед у својој средини. Такође, сарадња школе са окружењем и родитељима је веома добра. Родитељи наших ученика представљају општу популацију родитеља, односно има их свих социоекономских слојева, свих образовних нивоа и профила и представљају слику опште популације. Ученици школе постижу добре резултате што се огледа, првенствено кроз резултате на општинским, окружним и републичким такмичењима. Успешност школе се огледа и кроз резултате постигнуте на завршном испиту за упис у средњу школу, где је наша школа високо позиционирана на нивоу општине, као и дугогодишњи низ резултата који су изнад републичког просека.

Наставници који раде у школи су аутори и коаутори уџбеника, рецензенти, аутори и реализатори више семинара, стручних чланака, учествују у међународним конференцијама, реализатори активности (стручна предавања и радионице) у циљу унапређења инклузивног образовања на територији Школске управе Ужице, а неколико наставника је награђивано на државном нивоу за примере успешне наставне праксе. Шест наставника су стекла звање педагошког саветника. Један наставник је саветник – спољни сарадник Школске управе Ужице за инклузивно образовање од 2019. године. Наши библиотекари су проглашени за најбоље у Републици Србији 2016. и 2020. године. Учешћем у ДЕЛФ пројекту, наша школа омогућава полагање испита ученицима из Француског језика и стицање дипломе која потврђује ниво стеченог знања француског језика за оне којима француски језик није матерњи. То је званична диплома Министарства просвете Републике Француске, која омогућава, онима који уче француски језик, да озваниче свој ниво знања и способности употребе језика. Испит се на истоветан начин полаже у целом свету, диплома је важећа у целом свету и једном стечена, важи трајно. Наша школа је потписник меморандума о сарадњи са ОШ „Строчја Вас“ из Љутомера.

Школа је увек тежила да обезбеди спој безбедне и недискриминаторне средине за ученике са наставом која је савремена, ефикасна, квалитетна и прилагођена потребама и интересовањима ученика. У жељи да будемо школа са подстицајним и креативним наставним плановима и ваннаставним активностима, учествујемо у националним и међународним пројектима.

Основно опредељење у раду школе је настава која је савремена, ефикасна, квалитетна и прилагођена потребама и интересовањима ученика. То је основна идеја и циљ коме се тежи и који је био идеја водила у изради Школског програма и свих осталих планова рада школе.

Полазне основе израде Школског програма

Приликом израде Школског програма користили су се следећи документи:

1. Закон о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025)
2. Закон о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 – др. закон, 129/2021, 92/2023 и 19/2025)
3. Закон о уџбеницима ("Сл. гласник РС", бр.27/2018, 92/2023 и 109/2025)
4. Правилник о наставном плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019 и 2/2020)
5. Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)
6. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр 5/2019, 1/2020 и 6/2020)
7. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр 11/2019, 6/2020)
8. Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019, 3/2020, 6/2020 и 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023 и 3/2024)
9. Правилник програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр.5/2019, 1/2020)
10. Правилник програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр.11/2019, 2/2020, 6/2020, 5/2021 и 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023 и 4/2024)

Приликом израде Школског програма користили су се и школски документи, а посебно Школски развојни план и резултати самовредновања за све области рада.

Начела на којима је програм утемељен су:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

Школски програм израђен је у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и садржи:

I ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета

- обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- развијање позитивних људских вредности;
- развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

-повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања; .

У изради програма посебно се водило рачуна о општим међупредметним компетенцијама:

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

Компетенција се развијају кроз наставу свих предмета и примењују у разним ситуацијама при решавању различитих проблема и задатака. Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције биће посебно издвојене у годишњим плановима рада.

II ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2026/2027. године до краја школске 2029/2030. године

III ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику.

IV НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

У школи се реализују Основе програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета“, програм рада продуженог боравка, ови програми саставни су део Школског програма. Школски програм се реализује у првом и другом циклусу. Први циклус се реализује у I, II, III и IV разреду, а други циклус се реализује у V, VI, VII и VIII разреду.

Напомена: у школи сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у свим табелама изостављен српски као нематерњи језик. Ако дође до промене урадиће се анекс на Школски програм и ове табеле изменити.

Информисање о важним питањима из живота и рада школе врши се путем школског сајта, <https://dusanjerkovic.edu.rs/> и Инстаграм странице школе. Поред сталног унапређења образовања и васпитања, велика пажња поклања се безбедности ученика, бољем и квалитетнијем раду школе и неговању сарадничких односа са различитим институцијама.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Редни број	А: ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	недељно	Годишње
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
	УКУПНО: А	20	720
Редни број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36
	УКУПНО: Б	1	36
	УКУПНО: А + Б	21	756
Редни број	ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	недељно	Годишње
1.	Редовна настава	21	756

2.	Дигитални свет	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Додатна настава	1	36
5.	Настава у природи	7 дана годишње	

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	недељно	Годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1 – 2	36 – 72
3.	Екскурзија	1 дан годишње	

ЦИЉЕВИ основног образовања и васпитања су:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успоста вљање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним

потребама и интересовањима;

9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;

10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;

11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

13) развијање позитивних људских вредности;

14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Наставни предмет: **СРПСКИ ЈЕЗИК** (5 часова недељно, 180 часова годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	
1.	КЊИЖЊВНОСТ	20	27	47
2.	ЈЕЗИК граматика, правопис, ортоепија	11	10	21
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА слушање, говор, читање, писање	1	31	32
УКУПНО прво полугодиште		41	59	100

Друго

полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	
1.	КЊИЖЕВНОСТ	29	17	46
2.	ЈЕЗИК граматика, правопис, ортоепија	10	10	20

3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА слушање, говор, читање, писање	4	10	14
УКУПНО друго полугодиште		43	37	80

Наставна тема: КЊИЖЕВНОСТ

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.
Разред	четврти
Годишњи фонд часова	180 часова
Садржаји	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Шаљива народна песма <i>Женидба врапца Подунавца</i> Војислав Илић: <i>Јесен</i> / Владислав Петковић Дис: <i>Зима</i> Момчило Мошо Одаловић: <i>Молитва за маму</i> Мирослав Антић: <i>Космонаутска песма</i> Бранко Миљковић: <i>Песма о цвету</i> Добрица Ерић: <i>Завичај</i> / <i>Отаџбина је наша очевина</i> / Момчило Мошо Одаловић: <i>Птице косовчице</i> Мирослав Антић: <i>Прва љубав</i> / <i>Најљубавнија песма</i> / Алексије Марјановић: <i>Љубав</i> Бранко Ћопић: <i>Месец и његова бака</i> / Десанка Максимовић: <i>Пауково дело</i> Бранислав Црнчевић: <i>Кад би мени дали један дан</i> Владимир Андрић: <i>Дај ми крила један круг</i> Народна песма <i>Милош у Латинима</i> Народна песма <i>Јетрвица адамско колено</i> Проза Народна прича о животињама: <i>Међед, свиња и лисица</i>

	Народна приповетка: <i>Најбоље задужбине</i> Народна приповетка: <i>Ветар и сунце</i> Народна бајка: <i>Пепељуга</i> Бранислав Нушић: <i>Прва љубав</i> (одломак из <i>Аутобиографије</i>) Бранислав Црнчевић: <i>Босоноги и небо</i> Гроздана Олујић: <i>Стакларева љубав</i> Светлана Велмар Јанковић: <i>Стефаново дрво</i> Лав Николајевич Толстој: <i>Врабац и ласте / Два мраза</i> Драган Алексић: <i>Позориште на небу</i> Весна Алексић: <i>Детективско срце</i> Ханс Кристијан Андерсен: <i>Ружно Паче – читање у наставцима</i> Драмски текстови Гвидо Тартаља: <i>Подела улога</i> Љиљана Крстић: <i>Кад пролеће дође</i> Дејан Алексић: <i>Слава</i> Научнопопуларни и информативни текстови (из књига, енциклопедија и часописа за децу); О нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама; о природним лепотама и културним знаменитостима Србије; о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету, бонтон. ДОМАЋА ЛЕКТИРА Милован Данојлић: Избор из поезије за децу Драган Лукић: Избор из поезије за децу Јасминка Петровић: <i>О дугмету и срећи</i> Рене Гијо: <i>Бела Грива</i> Ерик Најт: <i>Леси се враћа кући</i> Александар Поповић: <i>Пепељуга</i> ДОПУНСКИ ИЗБОР (са наведеног списка или по сопственом избору бирају се три дела) Избор драмских текстова за децу Бранко В. Радичевић: <i>Песме о мајци</i> Светлана Велмар Јанковић: <i>Књига за Марка / Очаране наочаре</i> Горан Петровић: <i>Разлике</i> Едмондо де Амичис: <i>Срце</i> Јохана Шпири: <i>Хајди</i> Михаел Енде: <i>Бескрајна прича</i> (одломак) Астрид Линдгрен: <i>Пити Дуга Чарапа</i> Златко Васић: <i>Чаробно путовање</i>
--	---

	Урош Петровић: <i>Мартинина велика загонетна авантура</i> Гордана Тимотијевић: <i>Сличице / Владимир из чудне приче</i> Угљеша Шајтинац: <i>Чарна и Несвет</i> Момо Капор: <i>Сања</i> Весна Алексић: <i>Брљиво срце</i> Књижевни појмови: —шаљива народна песма, прича о животињама, особине народне епске песме, приповетка, роман за децу, персонификација, опис природе и ликова, приповедање у 1. и 3. лицу, сукоб драмских лица.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: — чита са разумевањем различите врсте текстова; — укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; — разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; — одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; — именује позитивне и негативне особине ликова; — уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); — тумачи идеје књижевног дела; — препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; — уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; — разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; — преприча текст из различитих улога/перспектива; — уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); — уочи супротстављеност лица у драмском тексту; — чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; — изражајно рецитије песму и чита прозни текст; — изводи драмске текстове; — усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела;
Наставна тема: ЈЕЗИК (граматика, правопис и ортоепија)	
Садржаји	Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (subjekt, predikat, objekt, priloške odredbe). Појам subjekta; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији subjekta; изостављени subjekat. Појам predikata (glagolski predikat). Појам objekta (именице у функцији objekta). Прилошке одредбе за време, место и начин.

	Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. <i>Ружно Паче...</i>); устаљена и посебно наденута имена животиња; називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво). Речца <i>ли</i>; скраћени упитни облик <i>је ли</i> (<i>је л'</i>) према узрочном везнику <i>јер</i>. Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>са мном, с њом</i> и сл.). Писање вишечланих бројева.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; – одреди основне реченичне чланове; – разликује врсту речи од службе речи у реченици;
Наставна тема: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (слушање, говор, читање, писање)	
Садржаји	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалогској форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених изрази; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.

Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поштује и примени основна правописна правила; – правилно пише сва три модела управног говора; – употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; – употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; – препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; – напише разгледницу, честитку, приватно писмо; – прилагоди језички израз комуникативној ситуацији– формалној и неформалној; – повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; – правилно структурира текст; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	Дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, описује, препричава, прича, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје. демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, игра се.
Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, помагање, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање.
Начин провере остварености исхода	Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, тематске провере знања, тест - годишња провера знања). Посматрање и вођење белешки Праћење напредовања (по Блуму): после иницијалног тестирања, а према постигнутим резултатима, ученике сврстати у три категорије А, Б и Ц. Током школске године пратити њихово напредовање давањем тестова оног нивоа сложености који одговара њиховом претходном рангу Праћење напредовања и степена остварености постављених стандарда постигнућа на нивоу одељења, давањем тестова и контролних вежби на три нивоа сложености у складу са исходима учења и стандардима постигнућа Праћење постигнућа на основу усменог излагања: разговор, дискусија, расправа Праћење постигнућа на основу писменог изражавања (литерарни састави, стваралачки задаци) Два писмена задатка, један у првом, један у другом полугодишту Портфолио ученичких радова Праћење учешћа ученика у кооперативним облицима рада (учешће и ангажовање у групном облику рада и раду у паровима)

	Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.(различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.
Методе и облици рада	На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе односи се, не само на резултате, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом. Савремени приступ у настави односи се на коришћење ИКТ у активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета. Сви поступци су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током четвртог разреда. На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Српски језик

Ученик кроз наставу српског језика:

Примењује основна знања о српском језику и основна начела тумачења књижевних дела; поштује књижевнојезичку норму и користи језик као низ стваралачких могућности у усменој и писаној комуникацији – обликује логичан и структуриран говорени и писани текст; чита, тумачи, упоређује и вреднује књижевне и неуметничке текстове из националне и светске културне баштине прикладне узрасту ученика; уме да изабере дела за читање према свом литерарном укусу; чува, негује и воли српски језик.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Говори јасно и пажљиво и с уважавањем слуша саговорника. Саставља говорени или писани текст једноставне структуре. Разговорно и течно чита. У различите сврхе чита и тумачи краће једноставније књижевне и неуметничке текстове. Образлаже свој доживљај књижевног текста. Разликује књижевни од народног језика. Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и врстама реченица. Правилно употребљава речи из свакодневне комуникације, уџбеника. Зна ауторе књижевних дела из обавезног школског програма. Разликује усмену од ауторске књижевности. Тумачи свој доживљај уметничког дела.	Усмено јасно формулише своје мишљење. Саставља логичан говорени или писани текст. Тумачи књижевне и неуметничке текстове. Износи јасан став о тексту који чита. Разликује гласове, облике и врсте речи и реченица и уме да примени одређена граматичка правила у говору и писању. Правилно употребљава фонд речи у складу са основним нивоом образовања. Књижевна дела из обавезног школског програма локализује у основне књижевне контексте. Анализира издвојен проблем у књижевном делу и уме да аргументује своје мишљење и ставове на основу примарног текста. Самостално одабира дела за читање.	У конкретној ситуацијама говори о једноставнијим темама из језика, књижевности и културе. Саставља једноставнији говорени и писани текст. Чита и критички промишља књижевни и неуметнички текст лаке сложености. Користи језик као низ могућности које му служе у изражавању. Тумачи и вреднује књижевна дела средње сложености из обавезног и изборног школског програма. Самостално уочава проблеме у књижевном делу. Користи препоручену секундарну литературу у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Примењује стратегије читања које су усаглашене са читалачким задатком.

- Међупредметне компетенције (повезаност) налази се у оперативним плановима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Српски језик		
ЈЕЗИК		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике. Разликује појмове књижевног и народног језика. Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и реченицама. Разуме значење речи из уџбеника, лектире и свакодневне комуникације и уме правилно да их употреби у одговарајућем облику и контексту. Говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање. Саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште. Користи оба писма, дајући предност ћирилици. Влада основним жанровима писане комуникације потребним за учешће у друштвеном животу. Примењује правописну норму у једноставним примерима	У говору и писању примењује одређена граматичка правила у вези са гласовима, облицима и врстама речи и са реченицама српског језика. Употребљава фонд речи у складу са основним нивоом образовања. Примењује правописна правила у сложенијим примерима и уме да се служи речницима, приручницима и енциклопедијама. Јасно формулише своје мишљење. Саставља логичан и структуриран сложенији говорени или писани текст, тумачећи основне идеје и формалне елементе једноставнијег књижевног и неуметничког текста.	Има шира знања о гласовима, врстама, подврстама и облицима речи и реченица српског језика и зна да примени та знања у говору и писању. Има богат речник и доживљава језик као низ могућности које му служе у изражавању. Говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући основне говорничке вештине. Користи препоручену литературу у писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе. Доследно примењује правописну норму из сваке правописне области предвиђене обавезним школским програмом.
КЊИЖЕВНОСТ		
Разговорно и течно чита. У различите сврхе чита, разуме и парафразира краћи једноставнији књижевни и неуметнички текст. Уме укратко да опише свој доживљај књижевног дела и издвоји тражене информације у неуметничком тексту. Познаје ауторе књижевних дела предвиђених програмом. Прави разлику између усмене и ауторске књижевности.	Тумачи и критички промишља дужи једноставнији књижевни и неуметнички текст из обавезног школског програма. Истраживачки тумачи кључне чиниоце структуре књижевног дела. Самостално анализира издвојен проблем у књижевном тексту и уме да аргументује своје мишљење. Познаје основне стратегије читања и уме да их примени у типичним читалачким	Доживљајно, истраживачки и критички чита, тумачи и вреднује књижевне и неуметничке текстове. Самостално уочава и анализира проблеме књижевним текстовима. Пореди истакнуте тематске, композиционе и стилске одлике анализираног књижевног дела са другим делима. Аргументовано износи свој суд

Уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног дела из обавезне школске лектире. Анализира издвојен проблем у краћем једноставнијем књижевном тексту. Своје утиске и закључке илуструје основним примерима из књижевног и неуметничког текста.	ситуацијама. Заузима јасан став према тексту који чита. Самостално одабира дела за читање из опуса књижевности за децу. Испољава читалачку радозналост (нпр. радо посећује библиотеке) и схвата значај читања за развој сопствене опште културе и знања.	о тексту. Има развијену читалачку културу; чита ради уметничког доживљаја књижевног дела, знања, богаћења лексичког фонда, способности аргументације и исказивања мишљења и ставова. Уме да препоручи књижевно дело и да образложи свој избор.
---	--	--

Наставни предмет: **Енглески језик** (2 часова недељно, 72 часа годишње)

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог окружења. У исто време, настава страних језика треба да:

- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост;
- подстиче задовољство коришћења страног језика

Начин остваривања програма и провере остварености исхода :

- циљни језик употребљава се у учионици у осмишљеним контекстима од интереса за ученике;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- ученици у почетку већином слушају и реагују а тек потом почињу и да говоре;
- језичка грађа је кумулативна и надовезује се на већ обрађену;
- битно је значење језичке поруке, а не граматичка прецизност исказа;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да унапреди квалитет и квантитет језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији (рад у учионици спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама и мање или више сложеним задацима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем).

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;
- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- уџбеници постају извори активности;
- учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;

- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад

ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	ОСТАЛИ ТИПОВИ ЧАСА	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	WELCOME BACK	X										0,5	1,5	2
2.	UNIT 1 – OUR NEW THINGS	X										1,5	2,5	4
3.	UNIT 2 – THEY’RE HAPPY NOW	X	X									1,5	2,5	4
4.	UNIT 3 – I CAN RIDE A BIKE		X									1,5	2,5	4
5.	REVIEW + TEST 1		X									0	2	2

6.	UNIT 4 – HAVE YOU GOT A MILKSHAKE?		X	X									1,5	2,5	4
7.	UNIT 5 – WE’VE GOT ENGLISH			X	X								1,5	2,5	4
8.	UNIT 6 – LET’S PLAY AFTER SCHOOL				X								2	3	5
9.	REVIEW + TEST 2				X								0	2	2
10.	UNIT 7 – LET’S BUY PRESENTS					X	X						2	3	5
11.	UNIT 8 – WHAT’S THE TIME?						X						1,5	2,5	4
12.	UNIT 9 - WHERE DOES SHE WORK?						X	X					2	3	5
13.	REVIEW + TEST 3							X					0	2	2
14.	UNIT 10 - IT’S HOT TODAY							X					2	3	5
15.	UNIT 11 - WHAT ARE YOU WEARING?								X				1,5	2,5	4

16.	UNIT 12 - YOU'RE SLEEPING								X	X		1,5	3,5	5
17.	REVIEW + TEST 4									X		0	2	2
18.	UNIT 13 - LOOK AT THE ANIMALS									X	X	2	3	5
19.	INTECULTURAL AWARENESS										X	1,5	0,5	2
20.	REVISION										X	0	0	2
УКУПНО		9	8	8	6	4	7	10	6	8	6	24	48	72

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТ И (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Бр ој ча со ва по те ми	Об ра да	Ос та ли ти по ви
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:			
1. Welcome back! Добродошли назад! Поздрављање и престављање; изражавање количина.	- поздраве и отпоздраве, примењујући једноставнија језичка средства; представе себе и другог; - разумеју једноставнија питања личне природе и одговаре на њих; постављају једноставнија питања личне природе; у неколико једноставнијих везаних исказа саопшти информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; - разумеју, питају и саопште колико нечега има.	- имена ликова у уџбенику; - изразе који се користе за поздрављање, представљање, и основну друштвену комуникацију са вршњацима – <i>What's your name? I'm (Miloš). Hello. Bye. How are you? I'm fine thank you. This is my cousin Tim. How many cars are there? There are (three) cars. Rosie's got brown hair.</i> - речи којима се именују боје, играчке и бројеви до 20; - придеве којима се описује коса; песму <i>Welcome song.</i>	2	0,5	1,5

2. Our new things Наше нове ствари Описивање места и предмета; изражавање количина.	- разумеу једноставније описе предмета и места; - опишу бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; разумеју, питају и саопште колико нечега има; - уочавају сличности и разлике у школском животу вршњака између ВБ и своје земље.	- речи којима се именују предмети из учионице; - показне заменице – <i>This /That, These / Those</i> ; - правилно писање малих и великих латиничних слова; - причу и кратак дескриптивни текст који се односе на тему; дијалошке моделе – <i>How many ... are there? There are ...</i> - употребу великог слова; - писмени опис своје учионице.	4	1,5	2,5
---	--	--	---	-----	-----

3. They're happy now! Они су срећни сада! Исказивање потреба, осета и осећања.	-разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације.	- речи које се односе на потребе, осете и осећања; - језичку структуру – <i>We're (happy). They're (hungry). Are they (hot)? Yes, they are. No, they aren't;</i> - речи у којима се појављују гласови /tʃ/, /ʃ/ и /θ/ и уочавају њихову повезаност са комбинацијом слова ch, sh и th. - причу и песму које се односе на тему; - дијалошки модел – <i>Is he / she (sad)? Yes, he / she is. No, he / she isn't. He's / She's happy;</i> - скраћене и пуне облике глагола бити – треће лице једине и множине; писмени опис својих осета и осећања.	4	1,5	2,5
---	--	---	---	-----	-----

4. I can ride a bike! Умем да возим бицикло! Описивање способности у садашњости; исказивање положаја у простору.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на положај у простору; - разумеју и објасне сличности и разлике у начину разоноде између вршњака у циљној култури и код нас.	речи и изразе који се односе на спорт и рекреацију; - језичку структуру – <i>Can for abilities</i>; - речи у којима се појављују гласови /æ/, /e/, /ɪ/, /ɒ/, /ʌ/ и препознају њихову повезаност са словима <i>a, e, i, o, u</i>. - причу и дескриптивни текст који се односе на тему; - дијалошки модел <i>Where's the (skateboard)? It's (in front of) the ... Where are the ...? They're ...</i>; - самогласнике на почетку речи; употребу облика неодређеног члана <i>a / an</i>; писмени опис способности.	4	1,5	2,5
5. Review & Test 1 Ревизија и тест 1 Комуникативне функције из тема 1, 2 и 3.	Исходи из тема 1, 2 и 3	језичке сарджаје из тема 1, 2 и 3.	2	0	2

6. Have you got a milkshake? Да ли имате милкшејк? Изражавање поседовања; изражавање количина	- разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - траже и дају једноставнија обавештења која се односе на поседовање / непоседовање; - разумеју, питају и саопште колико нечега има; - поштују правила учтиве комуникације приликом куповине.	- речи које се односе на храну и бројеве до 100; - језичку структуру – <i>Have you got...? Yes, we have. No, we haven't. / Yes, I have. No, I haven't. Has he / she got...? Yes, he / she has. No, he / she hasn't.</i> - речи у којима се појављују гласови /gr/, /br/, /fr/ и уочавају њихову повезаност са комбинацијом слова gr, fr, br. - редне бројеве до 30 и датуме; - причу и кратке дијалоге који се односе на тему; - дијалошки модел – <i>Have you got...? Yes, we have. No, we haven't.</i> - употребу знака питања; - писање краћег сасатава о храни коју имају / немају за ручак.	4	1,5	2,5
---	---	--	---	-----	-----

7. We've got English! Имамо енглески! Описивање распореда часова и места	- разумеју једноставније описе места; - опишу места у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју и саопште распоред часова; - разумеју и објасне сличности и разлике између школских предмета који се изучавају у ВБ и код нас.	- речи које се односе на школски простор и школске предмете; језичку структуру – <i>What have we got on (Monday)? We've got (PE) on (Tuesday) What have we got in the (art) room? We've got (crayons)</i> и присвојне придеве our, their; - речи у којима се појављују гласови /dr/, /tr/, /kr/ и уочавају њихову повезаност са комбинацијом слова – dr, tr, cr - причу и текст који се односе на тему; - писање великог почетног слова уз дане у недељи; - писање краћег текста о распореду часова.	4	1,5	2,5
---	--	--	---	-----	-----

8. Let's play after school! Хајде да се играмо после школе! Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; исказивање молбе, захвалности и извињења; описивање уобичајних радњи у садашњости.	- разумеју позив на заједничку активност и реагују на одговарајући начин; упуте позив на заједничку активност; - разумеју кратке и једноставније молбе и реагују на њих уз одговарајуће образложење; упуте кратке и једноставније молбе; исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу уобичајене радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и објасне сличности и разлике у породичним односима у циљној култури и код нас.	- речи и изразе који се односе на свакодневне активности; - језичку структуру <i>Present Simple</i>, прво лице једнине, потврдно и одрично - <i>I visit my Grandma every Tuesday. I don't watch TV</i> – усмено и писмено; - дијалогске моделе <i>Let's (play after school). Good idea. Can you play on Monday? Sorry no. I have a music lesson every Monday.</i> - речи у којима се појављују гласови /fl/, /pl/, /bl/ и уочавају њихову повезаност са комбинацијом слова – <i>fl, pl, bl</i>. - причу и садржај постера који се односе на тему; - писање кратког текста о свакодневним активностима.	5	2	3
--	--	--	---	---	---

9. Review & Test 2 Ревизија и тест 2 Комуникативне функције из тема 6, 7 и 8.	Исходи из тема 6, 7 и 8	језичке сарджаје из тема 6, 7 и 8.	2	0	2
---	-------------------------	------------------------------------	----------	----------	----------

10. Let's buy presents? Хајде да купимо поклоне! Изражавање допадања и недопадања и захвалности	- разумеју једноставније исказе за изражавање допадања / недопадања и реагују на њих; - изражавају допадање / недопадање уз најједноставније образложење; - изразе захвалност на једноставан начин; - разумеју и објасне сличности и разлике између рођенданских поклона у циљној култури и код нас.	речи и изразе који се односе на рођенданске поклоне; - језичку структуру – Present Simple глагола like – прво и треће лице једнине, потврдно, упитно и одрично - <i>What does he / she like? He / She likes ... What do you like? I like ... + I don't like, He / She doesn't like;</i> - речи у којима се појављују гласови /kl/, /gl/, /sl/ и уочавају њихову повезаност са комбинацијом слова – cl, gl, sl; - називе месеца у години; - причу, кратке текстове и дијалоге који се односе на тему; - скраћене и пуне облике помоћног глагола <i>do not / does not;</i> - писање кратког текста о томе шта се некоме допада или не допада.	5	2	3
--	---	---	---	---	---

11. What's the time? Колико има сати? Исказивање хронолошког времена; описивање уобичајених радњи у садашњости.	- разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на хронолошко време; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости које се догађају у одређено време; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу уобичајене радње у садашњости које се догађају у одређено време; - разумеју и објасне сличности и разлике у свакодневним активностима током радног дана у циљној култури и код нас.	изразе и речи које се односе на свакодневне активности; називе годишњих доба; - изражавање времена – пун сат; - језичку структуру – <i>Present Simple</i> – треће лице једнине, потврдно; - речи у којима се појављују гласови /sm/, /sn/, /st/, sk/ и уочавају њихову повезаност са комбинацијом слова – sm, sn, st, sk; - причу и текст који се односе на тему; - дијалошки модел – <i>What's the time? It's (seven) o'clock</i> и реченичне моделе – <i>He has breakfast at seven o'clock. She goes to school at nine o'clock.</i> - упитне речи When, Where, What; - писање кратког текста о личним свакодневним активностима.	4	1,5	2,5
--	---	---	---	-----	-----

12. Where does she work? Где она ради? Описивање радњи у садашњости које се сматрају сталним	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости које се сматрају сталним; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње у садашњости које се сматрају сталним; - разумеју и објасне сличности и разлике у занимањима у циљној култури и код нас.	- изразе и речи које се односе на занимања; - језичку структуру – Present Simple – треће лице једнине, упитно – да ли питања и питања са упитним речима; Saxon Genitive - - речи у којима се појављује глас /ei/у средини и уочавају како слово е на крају речи мења изговор самогласника а – lake, gate... - причу и интервју која се односи на тему; - дијалошке моделе – <i>Where does he work? He works in a police station. Does he / she work in a shop? Yes, he / she does. No, he / she doesn't.</i> - употребу зареза и везника и; - писање кратког текста о томе шта је неко по занимању и где је тапоселн.	5	2	3
13. Review & Test 3 Ревизија и тест 3 Комуникативне функције из тема 10, 11 и 12	Исходи из тема 10, 11 и 12	језичке сарджаје из тема 10, 11 и 12	2	0	2

14. It's hot today! Данас је вруће! Описивање метеоролошког времена; исказивање једноставних предлога.	- разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на метеоролошко време; - разумеју једноставне предлоге и реагују на њих; упуте једноставне предлоге; - разумеју и објасне метеоролошке симболе.	- изразе и речи које се односе на метеоролошке прилике и уобичајене активности које у датим метеоролошким условима; - језичке структуре – <i>What's the weather like? It's windy. It's hot. It's raining. It's raining, I can't go out. It's snowing, I can make a snowman. Put on your sun hat. Don't put on your coat;</i> - речи у којима се појављује глас /aɪ/у средини речи и уочавају како слово е на крају речи мења изговор самогласника i – bike, kite... - причу која се односи на тему и временки извештај; - симболе који се односе на метеоролошке прилике; временским симболима; - горенаведене дијалошке и реченичне моделе; - писање састава о томе шта могу / не могу да раде у датим метеоролошким условима.	5	2	3
---	--	---	---	---	---

15. What are you wearing? Шта имаш на себи? Описивање људи; исказивање хронолошког времена.	- разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на хронолошко време; - разумеју једноставније описе људи; - опишу људе у неколико везаних једноставнијих исказа; - објасне сличности и разлике у одевању између вршњака у циљној култури и код нас.	- речи које се односе на одећу и одевање; - изразе који се односе на гледање на сат – пола сата, петнаест минута; - језичке структуре – <i>What are you wearing? I'm wearing... What's he / she wearing? He's / She's wearing ... What's the time? It's half past ... / quarter past / to ...</i> - речи у којима се појављује глас /ə ʊ/ у средини и уочавају како слово е на крају речи мења изговор самогласника о – pose, rope, bone... - причу и песму које се односе на тему; - читају песму и исправљају грешку; - горенаведене дијалошке моделе; - писање кратког састава о одећи коју имају на себи.	4	1,5	2,5
--	---	---	---	-----	-----

16. You're sleeping! Ти спаваш! Опиисвање тренутних радњи у садашњости	- разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу тренутне радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и објасне сличности и разлике у породичним слављима у циљној култури и код нас.	- изразе и речи које се односе на венчања и прославе; - језичку структуру – <i>Present Continuous</i>, прво и треће лице једнине и множине, потврдно и упитно; - речи у којима се појављује глас /u:/ и уочавају како слово е на крају речи мења изговор самогласника u – June, flute, cube... - причу и имејл који се односе на тему; - дијалошке моделе <i>What are you doing? I'm / We're watching a video. What's he / she doing? He's / She's eating the cake. What are they doing? They're talking;</i> - правописне промене приликом додавања наставка -ing на глагол; - писање кратког текста тренутним догађајима на породичној прослави.	5	1,5	3,5
17. Review & Test 4 Ревизија и тест 4 Комуникативне функције из тема 14, 15 и 16	Исходи из тема 14, 15 и 16	језичке сарджаје из тема 14, 15 и 16	2	0	2

18. Unit 13 – Look at all the animals! (Погледај све те животиње!) Описивање бића и предмета; разумевање и исказивање једноставних упутстава и налога; исказивање припадања.	- разумеју једноставније описе бића и предмета; - опишу бића и предмете у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју једноставнија упутства и налоге и реагују на њих; саопште једноставнија упутства и налоге; - разумеју и фромилушу једноставне исказе који се односе на припадање; - објасне сличности и разлике у изгледу сеоског домаћинства у цуљној култури и код нас.	- речи којима се именују домаће животиње и описне придеве; - језичке структуре – <i>Comparative Adjectives</i> и императив за изрицање правила понашања; - речи у којима се појављује глас /i:/ на крају и у средини речи и уочавају његову повезаност са дуплим словом ее; - причу и информативни летак који се односе на тему; - читају и бирају тачан одговор; - реченичне моделе – <i>The horse is bigger than the goat. The goose is louder than the hen; Don't feed the animals. Wear boots.</i> (правила понашања); - читају и повезују реченице везником и (and); - писање реченице којима се упоређују и описују особине људи, предмета и животиња.	5	2	3
---	--	---	---	---	---

19. Intercultural awareness Интеркултура Описивање традиционалних догађаја (празника) и легенди (личности).	- разуме и објасни смисао и начин прославе празника под називом <i>Дан палачинки</i> ; - разуме једноставан текст о Робину Худу; - објасни ко је био Робин Худ и по чему је познат; - пронађу, упореде и наведу сличности и разлике између Робина Худа неке историјске личности / легенде у својој култури.	- речи и изразе који се односе на теме; - кратке текстове који се односе на теме.	2	1,5	0,5
20. Revision Понављање Комуникативне функције из тема 18 и 19	Исходи из тема 18 и 19.	Језички садржаји из тема 18. и 19.	2	0	2
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА			72	24	48

Број и назив теме	Стандарди постигнућа	Процена и провера постигнућа	Корелација
1. Starter – Welcome back! Добродошли назад	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.120. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.
2. Our new things Наше нове ствари	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност.
3. They're happy now! Они су срећни сада!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко васпитање.
4. I can ride a bike! Умем да возим бицикло!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.

5. Review and test 1 Ревизија и тест 1	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26.	Играње улога, тест слушања, говора, читања и писања.	Српски језик и књижевност, грађанско васпитање
6. Have you got a milkshake? Да ли имате милкшејк ?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, математика, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност
7. We've got English! Имамо енглески!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, информатика и рачунарство, музичка и ликовна култура, драмска уметност.
8. Let's play after school! Хајде да се играмо после школе!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност, природа и друштво.

9. Review & Test Ревизија и тест 2	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	Играње улога, тест слушања, говора, читања и писања.	Српски језик и књижевност, грађанско васпитање
10. Let's buy presents? Хајде да купимо поклоне!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност, природа и друштво.
11. What's the time? Колико има сати?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, музичка и ликовна култура, драмска уметност, природа и друштво.

12. Where does she work? Где она ради?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност, физичко васпитање.
13. Review & Test 3 Ревизија и тест 3	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Играње улога, тест слушања, говора, читања и писања.	Српски језик и књижевност, грађанско васпитање.
14. It's hot today! Данас је врућина!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.
15. What are you wearing? Шта имаш на себи?	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.

16. You're sleeping! Ти спаваш!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.
17. Review & Test 4 Ревизија и тест 4	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Играње улога, тест слушања, говора, читања и писања.	Српски језик, грађанско васпитање.
18. Look at all the animals! Погледај све те животиње!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.
19. Intercultural awareness Интеркултура	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.

20. Revision Понављање	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, симулације, играње улога, тестови говора, слушања, читања и писања; различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, природа и друштво, музичка и ликовна култура, драмска уметност.
---	--	---	--

Р. БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:
1.	Welcome back! Добродошли назад! Поздрављање и престављање; изражавање количина.	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.120. 2.3.2.	- поздраве и отпоздраве, примењујући једноставнија језичка средства; представе себе и другог; - разумеју једноставнија питања личне природе и одговоре на њих; постављају једноставнија питања личне природе; у неколико једноставнијих везаних исказа саопшти информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; - разумеју, питају и саопште колико нечега има.
2.	Our new things	Комуникација и сарадња, дигитална	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.	- разумеу једноставније описе предмета и места;

	Наше нове ствари Описивање места и предмета; изражавање количина.	компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	- опишу бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; разумеју, питају и саопште колико нечега има; - уочавају сличности и разлике у школском животу вршњака између ВБ и своје земље.
3.	They're happy now! Они су срећни сада! Исказивање потреба, осета и осећања.	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	-разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације.

4.	I can ride a bike! Умем да возим бицикло! Описивање способности у садашњости; исказивање положаја у простору.	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу и околини.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на положај у простору; - разумеју и објасне сличности и разлике у начину разоноде између вршњака у циљној култури и код нас.
5.	Review & Test 1 Ревизија и тест 1 Комуникативне функције из тема 1, 2 и 3.	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26.	Исходи из тема 1, 2 и 3

6.	Have you got a milkshake? Да ли имате милкшејк? Изражавање поседовања; изражавање количина	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	- разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - траже и дају једноставнија обавештења која се односе на поседовање / непоседовање; - разумеју, питају и саопште колико нечега има; - поштују правила учтиве комуникације приликом куповине.
7.	We've got English! Имамо енглески! Описивање распореда часова и места	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју једноставније описе места; - опишу места у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју и саопште распоред часова; - разумеју и објасне сличности и разлике између школских предмета који се изучавају у ВБ и код нас.

		естетичка компетенција.		
8.	Let's play after school! Хајде да се играмо после школе! Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности;	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19.	- разумеју позив на заједничку активност и реагују на одговарајући начин; упуте позив на заједничку активност; - разумеју кратке и једноставније молбе и реагују на њих уз одговарајуће образложење; упуте кратке и једноставније молбе; исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;
	исказивање молбе, захвалности и извињења; описивање уобичајних радњи у садашњости.	предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу уобичајене радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и објасне сличности и разлике у породичним односима у циљној култури и код нас.
9.	Review & Test 2 Ревизија и тест 2	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.	Исходи из тема 6, 7 и 8

	Комуникативне функције из тема 6, 7 и 8.		1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	
10.	Let's buy presents? Хајде да купимо поклоне! Изражавање допадања и недопадања и захвалности	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју једноставније исказе за изражавање допадања / недопадања и реагују на њих; - изражавају допадање / недопадање уз најједноставније образложење; - изразе захвалност на једноставан начин; - разумеју и објасне сличности и разлике између рођенданских поклоне у циљној култури и код нас.
11.	What's the time? Колико има сати? Исказивање хронолошког времена; описивање	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8.	- разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на хронолошко време; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости које се догађају у одређено време; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;

	уобичајених радњи у садашњости.	учење, предузимљивост и	2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25	опису уобичајене радње у садашњости које се догађају у одређено време;
		оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, естетичка компетенција.	2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју и објасне сличности и разлике у свакодневним активностима током радног дана у циљној култури и код нас.
12.	Where does she work? Где она ради? Описивање радњи у садашњости које се сматрају сталним	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости које се сматрају сталним; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опису радње у садашњости које се сматрају аталним; - разумеју и објасне сличности и разлике у занимањима у циљној култури и код нас.

13.	Review & Test 3 Ревизија и тест 3 Комуникативне функције из тема 10, 11 и 12	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Исходи из тема 10, 11 и 12
14.	It's hot today! Данас је вруће! Описивање метеоролошког времена; исказивање	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12.	- разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на метеоролошко време; - разумеју једноставне предлоге и реагују на њих; упуте једноставне предлоге; - разумеју и објасне метеоролошке симболе.
	једноставних предлога.	компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос	2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	

		према здрављу и околини.		
15.	What are you wearing? Шта имаш на себи? Описивање људи; исказивање хронолошког времена.	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на хронолошко време; - разумеју једноставније описе људи; - опишу људе у неколико везаних једноставнијих исказа; - објасне сличности и разлике у одевању између вршњака у циљној култури и код нас.
16.	You're sleeping! Ти спаваш! Описивање тренутних радњи у садашњости	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу тренутне радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и објасне сличности и разлике у породичним слављима у циљној култури и код нас.

		предузетништву, одговорно учешће у демократском		
		друштву, естетичка компетенција.		
17.	Review & Test 4 Ревизија и тест 4 Комуникативне функције из тема 14, 15 и 16	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Исходи из тема 14, 15 и 16
18.	Unit 13 – Look at all the animals! (Погледај све те животиње!) Описивање бића и предмета; разумевање и исказивање једноставних упутстава и налога;	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју једноставније описе бића и предмета; - опишу бића и предмете у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју једноставнија упутства и налоге и реагују на њих; саопште једноставнија упутства и налоге; - разумеју и фромилишу једноставне исказе који се односе на припадање; - објасне сличности и разлике у изгледу сеоског домаћинства у цуљној култури и код нас.

	исказивање припадања.	друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.		
19.	Intercultural awareness Интеркултура Описивање традиционалних догађаја (празника) и легенди (личности).	Комуникација и сарадња, компетенција а за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разуме и објасни смисао и начин прославе празника под називом <i>Дан палачинки</i> ; - разуме једноставан текст о Робину Худу; - објасни ко је био Робин Худ и по чему је познат; - пронађу, упореде и наведу сличности и разлике између Робина Худа неке историјске личности / легенде у својој култури.
20.	Revision Понављање Комуникативне функције из тема 18 и 19	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Исходи из тема 18 и 19.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа се селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуте ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо *комуникативне функције*. На основу комуникативних функција дефинисане су *језичке активности* помоћу којих се оне могу остварити, а које, од четвртог разреда, укључују усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- наставни материјали представљају један од извора активности и треба да буду праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.);
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на нижем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.

Технике/активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори / затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноя, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим / не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА У ЧЕТВРТОМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

На избор стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина у настави страног језика у четвртном разреду основне школе утичу, пре свега, психолошки и когнитивни фактори, карактеристични за наведени узрасни период. У првом и другом разреду учење страног

језика било је аудио-вербалног карактера, засновано на имитацији и репродукцији онога што ученици чују од наставника (или са аудио записа). Од четвртог разреда се уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученик на овом узрасту страни језик користи у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима, показујући креативност, оригиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање, живот и рад.

С обзиром на то да се исходи операционализују преко језичких активности у комуникативним ситуацијама, важно је да се оне у настави страних језика континуирано и истовремено увежбавају. Настава страног језика у четвртом разреду основне школе подразумева индуктивно усвајање граматичких и лексичких садржаја, како у усменом, тако и у писаном контексту. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Ученици су већ навикли да сва упутства у настави која се често понављају буду на страном језику. Сложенија упутства, нарочито она за која наставник процени да су тежа за разумевање, могу се у почетку давати паралелно на страном и на матерњем језику. Принцип очигледности треба да буде широко заступљен на овом узрасту. За најважније комуникативне садржаје препоручује се учестало понављање ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. У том смислу, пожељне су вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање једноставнијих упутстава на страном језику (нпр. *питај друга или другарицу; одговори на питања друга/другарице*).

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења, при чему предложени језички садржаји служе као препорука и могу бити замењени сличним садржајима или проширивани у складу са расположивим наставним материјалом, као и потребама и интересовањима ученика.

Неопходно је приликом пажљивог планирања наставе увек имати у виду узраст ученика и њихове индивидуалне карактеристике. Неки ученици су интровертни, неки екстровертни, уче различитом брзином и на различите начине – свим чулима, имају различите потребе и интересовања. Упутно је да час почне неком кратком игром загревања која би позитивно утицала на развијање способности пажње, концентрације и памћења, као и да се активности смењују одговарајућим логичним редоследом и да трају од 5 до 15 минута.

ПРЕЗЕНТОВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ САДРЖАЈА

С обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

Визуелна наставна средства идеална су за увођење и увежбавање вокабулара.

Пантомима (као врста драмских техника), као и метода потпуног физичког одговора, веома су омиљене и ефикасне, не само на овом узрасту већ и касније. Нарочито су погодне за ученике кинестетичког стила учења (превођење изговорене речи у покрет и обрнуто). Ове технике су погодне за увођење и увежбавање свих врста речи.

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре и сл.) битна је претпоставка успешног усвајања вокабулара, као и језика уопште. Усвајање лексике биће утолико ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту. Треба водити рачуна о примереном лексичком минимуму током једног школског часа.

Дијалошки модели веома су ефикасни за развијање говора. Овладавање дијалогом се почиње од једноставније упитно-одговорне форме. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање, нарочито ако се има у виду да се учење страног језика одвија изван аутентичне говорне средине. Наравно, потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини, и која ће и стидљивијим ученицима омогућити да се охрабре и проговоре. Дидактичке игре попут „У продавници“, „У библиотеци“ и сл. представљају стимулативно средство за извођење динамичких, језичких и комуникативних вежби.

Пројектне активности повећавају мотивацију јер пружају избор ученицима да одговорно у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима, развијајући и јачајући одређене социјалне компетенције. Пројекат је погодан за рад у одељењима мешовитог састава, има лични печат, подстиче кооперативни рад и завршава се увек неком врстом презентације како резултата, тако и процеса рада.

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако „оживљавају” његову употребу. Њихов потенцијал огледа се, између осталог, и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају сагледавају ствари из различитих углова (што доприноси развоју критичког и дивергентног мишљења);
- ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине – когнитивне, комуникативне и социјалне;
- сви могу да учествују – свако добија улогу коју може да „изнесе” те су зато погодне за рад у одељењима мешовитог састава;
- одговарају свим стилима учења – визуелни виде, аудитивни чују, кинестетички се изражавају кроз покрет;
- подижу мотивацију и самопоуздање;
- оријентисане су на ученика – наставник има мање доминантну улогу;
- развијају машту и креативност код ученика.

Пожељно је да се драмске активности попут играња улога, мини скечева, луткарских мини представа, импровизација и прича из стварног живота што више користе у настави, не само на овом узрасту, већ и касније.

Код увежбавања **читања** на овом узрасту препоручује се гласно читање текстуалних врста дијалошког карактера које је блиско говору и представља ефикасно средство за развијање опште језичке компетенције. Наративне текстуалне врсте захтевају читање у себи, чији је циљ издвајање информација из прочитаног текста. У циљу развоја разумевања прочитаног текста могу се применити и различите стратегије и технике усвајање и проширивање лексике коришћењем конвенционалних и електронских дидактичких средстава.

Писање је тесно повезано са говором. За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре (нпр. на задато слово ученици пишу што више речи); ортографске игре (нпр.: исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима, где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи; наставник изговори једну реч, а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник); игре за развој писања (*Погоди реч!* – ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи, а њихов задатак је да се досете које речи треба уметнути, при чему се уписивање може обављати и појединачно и групно).

Социокултурна компетенција, као скуп знања о свету уопште, сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији се језик учи у учењу страног језика је веома значајна јер су та знања потребна за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између средина, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене. Дакле, постепеним увођењем социокултурних садржаја на најнижем нивоу (поздрављање, певање пригодних празничних песама и сл.) доприноси се развоју интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Граматички садржаји се на овом узрастном нивоу не обрађују експлицитно. **Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта** (примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције). У процесу наставе страног језика треба тежити томе да се граматика усваја путем језичких активности слушања и говора, према јасно утврђеним циљевима, исходима и стандардима наставе страних језика.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења.

За ученике који у редовној настави теже савладавају делове програма, организује се **допунска настава**. Наставник треба благовремено да уочи све недостатке у знању ученика и предузме мере **допунског објашњавања**, кориговања грешака и увежбавања како би сви ученици постигли задовољавајући успех и остварили програмом дефинисане резултате учења

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају и наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

Комуникативне функције

1 Поздрављање

Језичке активности у комуникативним функцијама

Реаговање на усмени и писани импулс саговорника(наставника,вршњака и слично);усмено и и писано изражавање прикладних поздрава

2 Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тразење основних информација о другима

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа,присутних и одсутних

3 Разумевање и давање једноставних упутстава и налога

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање налога и упутстава и реаговање на њих;давање једноставних упутстава(комуникација у учионици-упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу,упутства за игру и слично)

4 Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих(позив на рођендан,игру,дружење);упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност коришћењем најједноставнијих израза

5 Исказивање молбе,захвалности и извињења

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ,услуга и обавештење;давање усменог и писаног одговора на исказану молбу коришћењем најједноставнијих језичких средстава; упућивањем молби, исказивањем захвалности и извињења

6 Честитање празника,рођендана и других значајних догађаја

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан;реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки

7 Описивање бића,предмета,места и појава

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних описа бића,предмета и места у којима се појављују информације о спољном изгледу,појавним облицима,димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама;давање кратких описа бића,предмета и места; тразење и давање информација у вези са описом бића,предмета и места.

8 Исказивање потреба, осета и осећања

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих и туђих потреба,осета и осећања и реаговање на њих

9 Исказивање положаја у простору

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено и писано тразење и давање информација о положају у простору коришћењем најједноставнијих језичких средстава

10 Исказивање времена

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено и писано тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама коришћењем најједноставнијих језицких средстава.

11 Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања коришћењем најједноставнијих језицких средстава

12 Изражавање допадања/недопадања

Језичке активности у комуникативним функцијама

Слушање текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања коришћењем најједноставнијих језицких средстава

13 Описивање догађаја и способности у садашњости

Језичке вестине у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа који говоре о радњама и способностима у садашњости; описивање радњи и способности у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језицких средстава.

14 Изражавање броја и количине

Језичке вештине у комуникативним функцијама

Слушање једноставних исказа који говоре о броју и количини нечега; саопштавање броја и количине, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језицких средстава

Исходи;

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

- поздрави и отпоздрави примењујући једноставна језичка средства
- представи себе и другог
- разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих
- разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих
- саопшти једноставна упутства и налоге
- разуме позив на заједничку активност и на пркладан начин реагује на њих
- упути позив на заједничку активност
- разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих
- упути кратке и једноставне молбе
- искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин
- разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих
- упути једноставне честитке

- разуме и примењујући једноставна језичка средства наведе најуобичајеније активности које се односе на прославе рођендане и празнике
- препозна и именује бића,предмете и места из непосредног окружења
- разуме једноставне описе бића,предмета и места
- опише бића,предмете и места користећи једноставна језичка средства
- разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих
- изрази основне потребе,осете и осећања једноставним језичким средствима
- разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих
- тражи и пружа једноставна обавештења о положају у простору
- разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време;
- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих
- тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање,поседивање/непоседовање
- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих
- тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима
- разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости
- размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију
- опише радње и способности користећи једноставна језичка средства
- разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма

Програм наставе и учења за стране језике у првом циклусу основног образовања и васпитања усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму наставе и учења посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.

Планирање наставе и учења

Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа се селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо *комуникативне функције*. На основу комуникативних функција дефинисане су *језичке активности* помоћу којих се оне могу остварити, а које, укључују постепено усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности

дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.

Остваривање наставе и учења

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и **примењују** следећи **ставови**:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- наставни материјали представљају један од извора активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.);
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на нижем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.

Технике / активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника / активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације, итд.)

Мануелне активности (израда паноя, презентација, зидних новина, постера и сл.)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селекувати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добрима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина у трећем разреду основне школе

На избор стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина у настави страног језика у **трећем** разреду основне школе утичу, пре свега, психолошки и когнитивни фактори, карактеристични за наведени узрастни период. У првом и другом разреду учење страног језика било је аудио-вербалног карактера, засновано на имитацији и репродукцији онога што ученици чују од наставника (или са аудио записа). Од трећег разреда се постепено уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученици су током претходног школског периода овладали основном техником читања и писања на матерњем језику, па усвојене законитости могу користити и у настави страног језика. Ученик на овом узрасту страни језик користи у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима, показујући креативност, оригиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање, живот и рад.

С обзиром на то да се исходи **операционализују** преко језичких активности у комуникативним ситуацијама, важно је да се оне у настави страних језика континуирано и истовремено увежбавају. Настава страног језика у **четвртном разреду** основне школе подразумева индуктивно усвајање граматичких и лексичких садржаја, како у усменом, тако и у писаном контексту. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Ученици су већ навикли да сва упутства у настави која се често понављају буду на страном језику. Нова упутства, нарочито она за која наставник процени да су сложенија и тежа за разумевање, могу се у почетку давати паралелно на страном и на матерњем језику. Потребно је што више користити предмете и бића из непосредног окружења, слике, картице, постере, као и аудио и видео записе. За најважније

комуникативне садржаје препоручује се учестало понављање ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. У том смислу, пожељне су вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање **једноставних** упутстава на страном језику (нпр. *питај друга или другарицу; одговори на питања друга/другарице*).

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења, при чему **предложени језички садржаји служе као препорука** и могу бити замењени сличним садржајима или проширивани у складу са расположивим наставним материјалом као и потребама и интересовањима ученика.

Важно је да имамо на уму да је, упркос почетном ентузијазму са којим ученици улазе у процес учења страног језика у основној школи, њима то ипак још један у низу обавезних предмета. Стога се, на овом нивоу, не може очекивати да они сами, спонтано, развију интересовање и ентузијазам за учење страног језика. Неопходно је приликом планирања наставе имати у виду узраст ученика и њихове индивидуалне карактеристике. Неки ученици су интровертни, неки екстровертни, уче различитом брзином и на различите начине – свим чулима, имају различите потребе и интересовања. Упутно је да час почне неком кратком игром загревања која би позитивно утицала на развијање способности пажње, концентрације и памћења, као и да се активности смењују одговарајућим логичним редоследом и да трају од пет до 15 минута.

Презентовање и увежбавање садржаја

С обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

Визуелна наставна средства (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења, како је у општим смерницама већ напоменуто) идеална су за увођење и увежбавање вокабулара. Када се ученицима покаже одређени појам – када га виде, важно је да неколико пута чују како се реч изговара и да је тек на крају изговоре. Хорско понављање корисно је за осећај сигурности ученика јер није јавно експониран, а страх од исмевања (који је на том узрасту неретко присутан) сведен је на минимум.

Пантомима (као врста драмских техника), као и метода потпуног физичког одговора, веома су омиљене и ефикасне, не само на овом узрасту већ и касније. Нарочито су погодне за ученике кинестетичког стила учења (превођење изговорене речи у покрет и обрнуто). Ове технике су погодне за увођење и увежбавање свих врста речи.

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре и сл.) битна је претпоставка успешног усвајања вокабулара, као и језика уопште. Усвајање лексике биће утолико ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту. Примера ради, ако се усвајају речи које се односе на свет животиња, могуће је организовати стварни, симулирани или виртуелни обилазак зоолошког врта. Треба водити рачуна о томе да су ученици, током једног школског часа, у стању да усвоје до 10 нових речи.

Дијалошки модели веома су ефикасни за развијање говора. Овладавање дијалогом се почиње од једноставне упитно-одговорне форме. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање, нарочито ако се има у виду да се учење страног језика одвија изван аутентичне говорне средине. Наравно, потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини, и која ће и стидљивијим ученицима омогућити да се охрабре и проговоре. Дидактичке игре попут „У продавници“, „У библиотеци“ и сл. Представљају стимулативно средство за извођење динамичких, језичких и комуникативних вежби.

Пројектне активности повећавају мотивацију, јер пружају избор ученицима да одговорно у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима, развијајући и јачајући одређене социјалне компетенције. Пројекат је погодан за рад у одељењима мешовитог састава, има лични печат, подстиче кооперативни рад и завршава се увек неком врстом презентације како резултата, тако и процеса рада.

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако „оживљавају” његову употребу. Њихов потенцијал огледа се, између осталог, и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају сагледавају ствари из различитих углова (што доприноси развоју критичког и дивергентног мишљења);
- ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине – когнитивне, комуникативне и социјалне;
- сви могу да учествују – свако добија улогу коју може да „изнесе” те су зато погодне за рад у одељењима мешовитог састава;
- одговарају свим стиливима учења – визуелни виде, аудитивни чују, кинестетични се изражавају кроз покрет;
- подижу мотивацију и самопоуздање;
- оријентисане су на ученика – наставник има мање доминантну улогу;
- развијају машту и креативност код ученика.

Пожељно је да се драмске активности попут играња улога, мини скечева, луткарских мини представа, импровизација и прича из стварног живота што више користе у настави, не само на овом узрасту, већ и касније.

Код увежбавања **читања** на овом узрасту препоручује се гласно читање текстуалних врста дијалошког карактера које је блиско говору и представља ефикасно средство за развијање опште језичке компетенције. Наративне текстуалне врсте захтевају читање у себи, чији је циљ издвајање информација из прочитаног текста. У циљу развоја разумевања прочитаног текста могу се применити и различите стратегије и технике за усвајање и проширивање лексике коришћењем конвенционалних и електронских дидактичких средстава (нпр. картица са натписима и сликама, постера и сл.).

Писање је тесно повезано са говором. За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре (нпр. на задато слово ученици пишу што више речи); ортографске игре (нпр. исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима, где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи; наставник изговори једну реч, а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник) игре за развој писања (*Погоди реч!* – ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи, а њихов задатак је да се досете које речи треба уметнути, при чему се уписивање може обављати појединачно и групно).

Социокултурна компетенција, као скуп знања о свету уопште, сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији се језик учи, у учењу страног језика је веома значајна јер су та знања потребна за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између средина, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене. Дакле, постепеним увођењем социокултурних садржаја на најнижем нивоу (поздрављање, певање пригодних празничних песама и сл.)

доприноси се развоју интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Граматички садржаји се на овом узрасном нивоу не обрађују експлицитно. **Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта** (примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције). У процесу наставе страног језика треба тежити томе да се граматика усваја путем језичких активности слушања и говора, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења.

За ученике који у редовној настави теже савладавају делове програма, организује се **допунска настава**, поготову у светлу чињенице да се од трећег разреда ученици оспособљавају за читање и писање. Наставник треба благовремено да уочи све недостатке у знању ученика и предузме мере **допунског објашњавања**, кориговања грешака и увежбавања како би сви ученици постигли задовољавајући успех и остварили програмом дефинисане резултате учења.

Праћење и вредновање наставе и учења

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају и наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликују од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на које се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

Активности ученика

идентификује, указује, обележава, лоцира, подешава, именује, конструише, описује, сећа се, препознаје, репродукује, изабера, изјављује, саставља, пише, артикулише, асоцира, разјашњава, прави контрастозначава, дискутује, наводи примере, лоцира, идентификује, наводи пример, резимира, преводи, утврђује, означава, именује, класификује, конструише, склапа, открива, демонстрира, одређује, комплетира, илуструје, прави, истражује, припрема, планира, прави, креира, процењује, вежба, предвиђа, припрема, производи, успоставља односе, симулира, изводи закључак, решава, анализира, упоређује, прави контраст, изводи закључак, детектује, разликује, испитује, утврђује, трансформише, саставља, дизајнира, објашњава, повезује, формулише, интегрише, организује, планира, припрема, производи, предлаже, закључује, доводи у везу, прави редослед, разматра, брани, приказује, дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, предствља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, препознаје, анализира, формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, поставља питања, бира, игра се,

Активности наставника

Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, помагање, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање

Начин провере остварености исхода

Иницијалном проценом остварености постигнућа ученика

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају и наставни процес и процес працења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци) сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног

временског периода. Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада.

Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, игре улога, игрице, усмено одговарање, десетоминутне провере знања, тематске провере знања, тест (тестови у току полугодишта)
Ученици су мотивисани и охрабрени да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак другог ученика (анкете)

Детаљно прикупљање и праћење података, напредовања ученика (педагошка евиденција, анализе контролних задатака)

Методе, поступци и техника наставе, облици рада

Наставници страних језика мотивишу ученике не само да на интересантан и другачији начин науче ново градиво и понове старо, већ и да повежу наставне јединице у разумљиве целине. Наставници страних језика уче ученике како се учи страни језик и на који начин се практично примењује.

Наставници страних језика користе ИКТ у настави, дигиталне уџбенике, сајт који прати уџбеник, али и велики број других сајтова за учење и суавршавање енглеског језика.

Технике/активности

Током часа наставници страних језика динамично смењују технике/активности.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације)

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање)

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/ не волим, компарације)

Решавање, проблем-ситуација у разреду, договори и мини-пројекти

„Превођење исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе илу неке друге манифестације.

Визуелна наставна средства (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења,) су идеална за увођење и увежбавање вокабулара.

Пантомима (као врста драмских техника); као и метода потпуног физичког одговора веома су омиљене и ефикасне.

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре) битна је претпоставка успешног вокабулара као и језика

уопште. Лексика се усваја ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту.

Дијалошки модели веома су ефикасни за развијање говора. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање. Наравно потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини. Дидактичке игре попут „У продавници“, „У библиотеци“ представљају стимулативно средство за извођење динамичних језичких и комуникативних вези.

Пројектне активности повећавају мотивацију јер пружају избор ученицима да у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима развијајући и јачајући одређене социјалне компетенције.

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако оживљавају његову употребу. Њихов потенцијал огледа се између осталог и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају, сагледавају ствари из различитих углова

- ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине-когнитивне социјалне и комуникативне.

- сви могу да учествују, свако добија улогу коју може да „изнесе“

- одговарају свим стилима учења-визуелни виде, аудитивни чују, кинестетични се изражавају кроз покрет.

- подижу мотивацију и самопоуздање

- оријентисане су на ученика

- развијају маству и креативност ученика

У трећем разреду наставници страних језика постепено уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученици су током претходног школског периода овладали основним техникама читања и писања на матерњем језику, па усвојене законитости могу користити и у настави страног језика.

Ученици у 3 разреду страни језик користе у комуникацији и у ситуацијама које су блиске њиховим интересовањима показујући креативност, оригиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање и рад.

У трећем разреду ученици индуктивно усвајају граматичке и лексичке садржаје како у усменом тако и у писаном контексту. На тај начин ученици стичу језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Наставници страних језика у 3 разреду инсистирају на учесталом понављању ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. Наставници примењују вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање једноставних упутстава на страном језику.

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења.

За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре(на пример на задато слово ученици пишу сто више речи)ортографске игре(исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи;наставник изговара једну реч а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник)игре за развој писања (Погоди реч!-ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи,а њихов задатак је да се досете које речи треба уметнути)

Граматички садржаји се на овом нивоу не обрађују експлицитно.Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта(примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције)Граматика се усваја путем језичких активности слушања и говора према јасно утврђеним циљевима,исходима и стандардима наставе страних језика.Главни циљ је развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу у складу са статусом језика и годином учења.

Облици рада:рад у пару,групни,фронтални,индивидуални,игре улога.

Сви поступци су у функцији остваривања исхода,који су дефинисани као функционално знање ученика,тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини,предузме,изведе,обави захваљујући знањима,вештинама које је је градио и развијао током једне године учења.Наставници страних језика на часовима комбинују различите методе и технике рада,што мотивише и охрабрује ученике,да лакше савладају предвиђено градиво.Избор метода се прилагођава наставним садржајима и предвиђеним исходима.На избор метода утичу индивидуалне способности ученика и специфичности одређеног одељења.

Употреба ИКТ-а у настави:

<https://fdslive.oup.com/www.oup.com/elt/teachers/happyhouse/hhwordlist1.pdf>

<https://www.ldoceonline.com/>

<https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>

<https://elt.oup.com/student/familyandfriends/?cc=rs&sellLanguage=en>

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

<https://onlinerecnik.com/recnik/>

<http://www.englesko.hrvatski-rjecnik.com/>

<https://english-online.rs/dictionary>

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Општа предметна компетенција или језичка комуникативна компетенција обухвата

поседовање свести о језику као комуникационом средству, располагање основном језичком писменошћу и схватање повезаности између језика и културних идентитета. Она омогућава ученику да се користи једноставним језичким средствима у циљу обављања елементарне писмене и усмене комуникације, остваривања интеракције и преношења информативних и других садржаја из полазног језика ка циљном и обрнуто, у приватном, јавном и образовном контексту.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика

Основни ниво

Ученик разуме главне информације у најједноставнијим писаним и усменим исказима. У усменом и писаном општењу користи најједноставнија језичка средства за исказивање информација о себи и својим непосредним потребама. Познаје основне граматичке и лексичке елементе. Разуме основне појаве и процесе циљне културе.

Средњи ниво

Ученик разуме препознатљиве и предвидиве информације у фреквентнијим и једноставнијим врстама писаних текстова и формама усменог општења, а које се односе на њему блиске ситуације и појаве. Користи типске фразе, готове изразе, конструкције и просте реченице за формулисање конкретних исказа везаних за сопствену личност и свакодневне активности или послове. Познаје одређени број правилних граматичких елемената и структура и основну лексику из домена сопствене свакодневице и непосредног интересовања. Поседује свест о суштинским сличностима и разликама између своје и циљне културе.

Напредни ниво

Ученик разуме већи број речи и изрази у свакодневној усменој и писаној комуникацији, везаних за сопствену личност, окружење, интересовања, школски контекст. Поседује елементарни репертоар језичких средстава за савладавање типичних и уобичајених свакодневних комуникативних ситуација. Ученик познаје већину једноставнијих и одређени број сложенијих граматичких правила и фреквентне лексике. Ученик прихвата постојање разлика између сопствене и циљне културе и прилагођава своје понашање основним општеприхваћеним друштвеним конвенцијама__

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик:

- препознаје гласове (посебно оних којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију,
- препознаје слова, написане речи и реченице које су усмено већ усвојио и поштује правописне знаке приликом читања,
- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију,
- са саговорницима размењује неколико основних исказа у вези са конкретном ситуацијом
- поштујући правопис преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим текстом или визуелним подстицајем
- разуме и пева/показује песме које се односе на тему.
- писмено и усмено даје основне податке о себи и другу (казује име, узраст, место становања...)
- користи формалне и неформалне поздраве
- казује и пише бројеве до 20
- именује и пише називе предмета у учионици и описује њихова физичка својства (боја, материјал...)
- именује и пише називе предмета у кући (играчке)

-исказује молбу, учтив захтев -тражи и даје дозволу -поставља једноставна питања и даје кратке одговоре -даје једноставна упутства и наредбе -изражава захвалност, извињење, прихвата извињење -изражава способност/неспособност -уочава и комуницира о разликама у животу и раду у школама у ВБ и Србији - разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима
Ученик: - разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо или са аудио-визуелних записа - разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама - пише и изражава број -пише и казује прехранбене намирнице -изражава допадање/недопадање -пише кратко писмо другу --изражава тренутне активности -изражава припадање и поседовање -казује и пише бројеве до 20 -позива на заједничку активност -тражи и даје обавештења -уочава и комуницира о разликама у животу и раду у школама у ВБ и Србији - разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима
Ученик: - разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активношћу на часу (позив на игру, заповест, упутство итд), - описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију, користећи усвојене речи и реченичне моделе, -тражи и даје обавештење где се нешто налази -пише и именује делове намештаја -именује и описује делове тела -описује физички изглед људи -именује објекте у граду -уочава и комуницира о разликама у животу вршњака у ВБ и Србији - разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима
Ученик: - разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо или са аудио-визуелних записа,

- даје основне информације о себи, самостално или уз наставникову помоћ
- препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења
- поштујући правопис преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим текстом или визуелним подстицајем
- разликује јединину и множину именица
- пише и казује називе делова одеће
- изражава захвалност
- уме да каже команде
- изражава способност/неспособност
- изражава припадање и поседовање
- описује предмете (величина)
- именује и описује делове тела
- уочава и комуницира о разликама у животу вршњака у ВБ и Србији
- препознаје основне граматичке елементе
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

Ученик у писаној форми изражава краће поруке према познатом узору, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.

Знања о језику 3

Препознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију

- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудиовизуелних записа

- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.).

Разумевање писаног текста

Ученик препознаје слова, написане речи и реченице које је усмено већ усвојио и поштује правописне знаке приликом читања

- разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију

- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ

- описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију, користећи усвојене речи и реченичне моделе.

Интеракција

Ученик са саговорницима размењује неколико основних исказа у вези са конкретном ситуацијом

- размењује информације о хронолошком и метеоролошком времену

- учествује у комуникацији (у пару, у групи, итд.)

- препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења.

Писмено изражавање

Ученик поштујући правопис преписује, допуњава и пише речи и краће реченице у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем.

- пише своје личне податке (име, презиме и адресу)

- прави спискове са различитим наменама (куповина, прослава рођендана, обавезе у току дана...)

- допуњава честитку.

Знања о језику⁴

- препознаје основне граматичке елементе

- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости)

- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.

⁴ Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.

- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.);

- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на nižем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.

Технике / активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника / активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори / затвори свеску, итд.)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)

Мануелне активности (израда паноя, презентација, зидних новина, постера и сл.)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добрима, волим / не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Наставни предмет: **МАТЕМАТИКА** (5 часова недељно, 180 часова годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	

1.	БРОЈЕВИ	32	66	98
	ГЕОМЕТРИЈА	-	-	-
2.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	-	-	-
УКУПНО прво полугодиште		32	66	98

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	
1.	БРОЈЕВИ	11	29	40
2.	ГЕОМЕТРИЈА	12	21	33
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	4	5	9

УКУПНО прво полугодиште	27	55	82
-------------------------	----	----	----

Назив предмета	МАТЕМАТИКА
Циљ	Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред	четврти
Годишњи фонд часова	180 часова

Наставна тема: БРОЈЕВИ	
Садржаји	Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу N_0. $\frac{m}{n}$ Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$). Упоређивање разломака са једнаким бројоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две децимале.

	Сабирање и одузимање децималних бројева.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прочита, запише и упоређи природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; – састави израз, израчуна вредност бројевног изрази и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; – процени вредност изрази са једном рачунском операцијом; – одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; $\frac{m}{n}$ – прочита и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$); $\frac{m}{n}$ – упоређи разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким бројиоцима или имениоцима; – сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; – запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; – сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; – формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема;
Наставна тема: ГЕОМЕТРИЈА	
Садржаји	Квадар и коцка.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – именује елементе и опише особине квадрата и коцке; – црта мреже и прави моделе квадрата и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; – прочита, упоређи и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадрата и коцке;
Наставна тема: МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	
Садржаји	Мерење површине ($m^2, dm^2, cm^2, mm^2, km^2, ha, a$). Површина квадрата и правоугаоника.

	Површина квадра и коцке. Мерење запремине (m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3). Запремина квадра и коцке.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – реши проблемске задатке у контексту мерења.
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	Дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, решава, упознаје, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, игра се, посматра, описује, процењујућ, одлучује
Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, помагање, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање
Начин провере остварености исхода	Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, тематске провере знања, тест - годишња провера знања). Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима. Праћење напредовања (по Блуму): после иницијалног тестирања, а према постигнутим резултатима, ученике сврстати у три категорије А, Б и Ц. Током школске године пратити њихово напредовање давањем тестова оног нивоа сложености који одговара њиховом претходном рангу. Праћење напредовања и степена остварености.постављених стандарда постигнућа на нивоу одељења, давањем тестова, контролних вежби и четири писмена задатка (два у првом, два у другом полугодишту) на три нивоа сложености у складу са исходима учења и стандардима постигнућа. Праћење постигнућа на основу усменог излагања: разговор, дискусија, расправа Портфолио ученичких радова Праћење учешћа ученика у кооперативним облицима рада (учешће и ангажовање у групном облику рада и раду у паровима)
Методе и облици рада	На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика.

	Оријентација на процес учења и исходе односи се, не само на резултате, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом. Савремени приступ у настави односи се на коришћење ИКТ у активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета. Сви поступци су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током четвртог разреда. На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.
--	---

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Математика

Ученик ће кроз наставу математике усвојити основне математичке концепте (нумеричке, алгебарске, геометријске, статистичке), овладао је основним математичким процесима (расуђивањем, комуникацијом, повезивањем, применом, моделовањем) и вештинама (рачунањем, алгебарским поступцима, мерењем, просторном визуелизацијом, радом са подацима, проценом и информационо-комуникационим технологијама) потребним за даље школовање и живот. Оспособљен је да анализира и тумачи природне и друштвене појаве, решава проблеме и доноси одлуке у свакодневном контексту. Комуницира користећи математички језик, користи информационо-комуникационе технологије и друга средства.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
--------------	-------------	---------------

Доноси одлуке у једноставним ситуацијама када је захтев јасно формулисан и сви релевантни подаци непосредно дати. Користећи основне елементе математичког језика, једноставне математичке поступке и информационо-комуникационе технологије саопштава решење проблема или донету одлуку.	Одлуке у познатом контексту, при томе прикупља, селекује податке и примењује одговарајуће математичке поступке. Образлаже решење проблема или донету одлуку. Тумачи природне и друштвене појаве користећи математичке концепте, процесе и вештине. Одговарајућим математичким појмовима и симболима саопштава своје ставове.	Процењује могућности у реалним ситуацијама при чему бира и вреднује пут и начине решавања. Аргументује своје ставове и дискутује користећи математички језик. Истражује различите начине решавања проблема. Уме да дискутује о добијеним резултатима и анализира их.
--	--	--

- Међупредметне компетенције (повезаност) налазе се у оперативним плановима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Математика		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Примењује једноставне математичке поступке када су сви подаци непосредно дати. Примењује основна математичка знања на решавање једноставних ситуација из свакодневног живота. Решава проблеме у једноставном контексту који се свode на једноставан рачун, решавање једначина, мерење, цртање и рад са подацима. Разуме основе писане и усмене математичке комуникације.	Примењује математичке концепте, процесе и вештине у различитим ситуацијама. Бира оптималне начине решавања проблема користећи нумеричке, алгебарске и геометријске методе. Анализира податке користећи основне статистичке методе. Уме да користи одговарајуће средство ИКТ-а за организацију и обраду података. Разуме захтеве сложенијих математичких задатака и решава их. Одговарајућим математичким појмовима и симболима саопштава своје ставове.	Бира математичке поступке за решавање проблема и доноси закључке. Истражује различите начине решавања проблема. Уме да примени математичка знања у анализи сложених природних и друштвених појава. Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин. Разуме и користи формални математички језик. Уме да критички дискутује о добијеним резултатима и анализира их.

Наставни предмет: **ПРИРОДА И ДРУШТВО** (2 часа недељно, 72 часа годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	
1.	ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	8	8	16
2.	ЧОВЕК –ПРИРОДНО И ДРУШТВЕНО БИЋЕ	16	8	24
УКУПНО прво полугодиште		24	16	40

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
2.	ЧОВЕК –ПРИРОДНО И ДРУШТВЕНО БИЋЕ	4	4	8
3.	МАТЕРИЈАЛИ	5	4	9
4.	ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ	11	4	15

Назив предмета	УКУПНО друго полугодиште	20	12	32
Циљ	ПРИРОДА И ДРУШТВО			
Разред	Циљ учења предмета природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.			
Годишњи фонд часова	четврти			
	72 часа			

Наставна тема: ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	
Садржаји	Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута. Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита. Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност). Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима). Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету;
Наставна тема: ЧОВЕК –ПРИРОДНО И ДРУШТВЕНО БИЋЕ	
Садржаји	Човек – природно, друштвенои свесно биће. Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-комуникационих технологија; непримерени садржаји.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје;

	– затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу;
Наставна тема: МАТЕРИЈАЛИ	
Садржаји	Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајањесастојакасмеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавањепредмета од различитих материјала. Електричнапроводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљивиматеријали (ознакезапаљивематеријале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса;
Наставна тема: ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ	
Садржаји	Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора). Настанаки развој модернесрпскедржаве (Први и Другисрпскиустанак–узрок и ток; вођеустанка;култура, начинживота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промене облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних);

	– повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима;
--	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	Дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, игра се, истражује
Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, помагање, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање
Начин провере остварености исхода	Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, тематске провере знања, тест - годишња провера знања). Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима. Посматрање и вођење белешки Праћење напредовања (по Блуму): после иницијалног тестирања, а према постигнутим резултатима, ученике сврстати у три категорије А, Б и Ц. Током школске године пратити њихово напредовање давањем тестова оног нивоа сложености који одговара њиховом претходном рангу

	Праћење напредовања и степена остварености постављених стандарда постигнућа на нивоу одељења, давањем тестова и контролних вежби на три нивоа сложености, а у складу са исходима учења и стандардима постигнућа Праћење постигнућа на основу усменог излагања: разговор, дискусија, расправа Праћење постигнућа на основу писменог изражавања (стваралачки задаци) Портфолио ученичких радова Праћење учешћа ученика у кооперативним облицима рада (учешће и ангажовање у групном облику рада и раду у паровима)
Методе и облици рада	На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом. Савремени приступ у настави односи се на коришћење ИКТ у активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета. Сви поступци су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током четвртог разреда. На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика. Наставне методе: метода разговора, метода демонстрације, метода рада на тексту, метода практичних радова, метода писаних и графичких радова, метода илустрације Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у паровима, тимски рад

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Природа и друштво

Кроз наставу природа и друштво ученик усваја основне појмове природне и друштва (жива и нежива природа, разликује повољне и неповољне утицаје човек ана природу, зна промене и својства различитих материјала, оријентише се у простору и времену, упознаје прошлост свог народа). Познаје основне карактеристике неких болести органа, принципе преноса заразних болести и шта их изазива и примењује мере превенције. Познаје могуће последице болести зависности насталих злоупотребом психоактивних супстанци укључујући и последице других облика болести. Уочава опасности по здравље и доноси одлуке значајне за превенцију болести и очување здравља. Изражава и образлаже идеје. Уме да саслуша саговорника. Процењује свој рад и рад чланова групе. Спреман је да учествује у самосталним и тимским пројектима. Оспособљен је да анализира и тумачи природне и друштвене појаве, решава проблеме и доноси одлуке у свакодневном контексту. Комуницира користећи матерњи језик, користи информационо-комуникационе технологије и друга средства. Изражава и образлаже идеје.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Доноси одлуке у једноставним ситуацијама када су упутства јасно формулисана. Користећи основне појмове о природним и друштвеним појавама изводи једноставне закључке и примењује их.	Прикупља, селекује податке и изводи одговарајуће огледе, образлаже шта је уочио и до каквог је решења дошао. Тумачи природне и друштвене појаве користећи стечена знања и вештине. Одговарајућим усвојеним појмовима и симболима саопштава своје ставове.	Процењује могућности у реалним ситуацијама при чему бира и вреднује пут доношења закључака. Аргументује своје ставове и дискутује користећи одговарајући речник. Истражује различите начине решавања проблема. Уме да дискутује о добијеним резултатима и анализира их.

- Међупредметне компетенције (повезаност) налазе се у оперативним плановима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Природа и друштво		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво

Ученик чита географску карту, употребљава различите географске изворе. Ученик зна основне појмове механике чврстих, течних и гасовитих тела, познаје различите облике кретања и њихове основне карактеристике. Зна основна својства чврстог, течног и гасног стања супстанце и да промена температуре доводи до прелаза из једног у друго стање. Ученик зна основна својства наелектрисаних тела и магнета и описује узајамно деловање наелектрисаних тела, односно магнета. Уме тачно да дефинише заједничке особине живих бића и може да препозна по чему је живот на Земљи јединствен. Зна основне чињенице о грађи и функцији живих бића. Познаје основне чињенице о најчешћим болестима и повредама и уме да избегне ситуације које доводе до болести и повреда, као и да правилно реагује и потражи адекватну помоћ. Познаје најважније историјске догађаје незане за прошлост свог народа.. Зна основне информације о начину живота људи у прошлости.	Познаје значај примене информационих технологија у свакодневним активностима. Изводи једноставне експерименте. Ученик разликује појмове температура и топлота. Процењује проводљивост метала на основу табличних података и зна под којим условима течности и гасови постају проводници. Разуме повезаност грађе и функције живих бића. Уме да уочи везу између грађе и физиологије човека и оспособљен је да примени стечена знања у свакодневном животу у очувању здравља. Уочава место и улогу човека у природи и његову одговорност за последице развоја човечанства. Може да уочи везу између узрока и последица загађења животне средине и на основу тога разуме потребу заштите животне средине. Препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода.	Примењује информационе технологије ради обављања различитих активности. Разуме трансформацију других облика енергије у топлотну. Анализира на који начин долази до поремећаја у нормалном функционисању организма, а што доводи до нарушавања здравља и способан је да заступа здраве животне навике. У стању је да уочи узроке и анализира последице загађења и да учествује у различитим акцијама заштите, обнове и унапређења животне средине. Зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава.
---	---	---

Наставни предмет: **ЛИКОВНА КУЛТУРА** (2 час недељно, 72 часа годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	
1.	КОМПОЗИЦИЈА	10	12	22
2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	8	10	18
УКУПНО прво полугодиште		18	22	40

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
3.	НАСЛЕЂЕ	8	12	20
4.	СЦЕНА	6	6	12
УКУПНО друго полугодиште		14	18	32

Назив предмета

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ	Циљ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.
Разред	четврти
Годишњи фонд часова	72 часа

Наставна тема: КОМПОЗИЦИЈА

Садржаји	Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали.
-----------------	--

Наставна тема: СПОРАЗУМЕВАЊЕ

Садржаји	Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање сликом
-----------------	---

Наставна тема: НАСЛЕЂЕ

Садржаји	Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.
-----------------	---

Наставна тема: СЦЕНА

Садржаји	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.
-----------------	---

Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја; – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.
---------------	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	Слушање, памћење, посматрање, анализирање, тражење информација, читање, уочавање, одређивање, разумевање, одговарање, цртање, бојење, разговор, писање, откривање, упоређивање, закључивање, образлагање, замишљање, груписање, процењивање, примењивање, сарађивање, прихватање, учествовање, представљање, играње
Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, помагање, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање
Начин провере остварености исхода	Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су: Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...); Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику, бира материјал и технику у односу на идеју).
Методе, поступци и техника наставе, облици рада	На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом. Савремени приступ у настави односи се на коришћење ИКТ у активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета. Сви поступци су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током четвртог разреда. На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика. Наставне методе: метода разговора, метода демонстрације, метода рада на тексту, метода практичних радова, метода писаних и графичких радова, метода илустрације

Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у паровима, тимски рад

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Ликовна култура

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментише и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик истражује и примењује знања о основним материјалима, медијима, техникама и ликовним елементима која се користе у визуелним уметностима. Ученик познаје најважнија уметничка дела из културног наслеђа свог и других народа, развија свест о културним вредностима и схвата важност њиховог очувања.	Ученик проналази и развија своје идеје истражујући природно и вештачко окружење, свет маште и осећања (посматрајући, анализирајући и сакупљајући потребне информације) за стваралачки рад. Ученик препознаје улогу и вредност визуелне уметности као саставног дела свакодневног живота, нарочито као средства комуникације.	Ученик проучавајући уметничка дела истражује и анализира методе, технике, садржаје и подстицајно их примењује у свом стваралачком раду. Способан је да изрази став о свом раду и радовима других уочавајући различита значења и идеје. Ученик праћењем културних догађаја постаје активна публика и/или учесник у јавном и културном животу заједнице и развија своје критичко мишљење.

- Међупредметне компетенције (повезаност) налазе се у оперативним плановима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Ликовна култура

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
--------------	-------------	---------------

Ученик истражује и примењује знања о основним материјалима, медијима, техникама и ликовним елементима која се користе у визуелним уметностима. Ученик познаје најважнија уметничка дела из културног наслеђа свог и других народа, развија свест о културним вредностима и схвата важност њиховог очувања.	Ученик проналази и развија своје идеје истражујући природно и вештачко окружење, свет маште и осећања (посматрајући, анализирајући и сакупљајући потребне информације) за стваралачки рад. Ученик препознаје улогу и вредност визуелне уметности као саставног дела свакодневног живота, нарочито као средства комуникације.	Ученик проучавајући уметничка дела истражује и анализира методе, технике, садржаје и подстицајно их примењује у свом стваралачком раду. Способан је да изрази став о свом раду и радовима других уочавајући различита значења и идеје. Ученик праћењем културних догађаја постаје активна публика и/или учесник у јавном и културном животу заједнице и развија своје критичко мишљење.
---	---	--

Наставни предмет: **МУЗИЧКА КУЛТУРА** (1 час недељно, 36 часова годишње)

Прво полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	2	2	4
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	11	3	14
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	1	1	2
УКУПНО првополугодиште		14	6	20

Друго полугодиште

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	утврђивање вежбање систематизација	
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	1	1	2
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	7	4	11
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	2	1	3
УКУПНО друго полугодиште		10	6	16

Назив предмета	МУЗИЧКА КУЛТУРА
Циљ	Циљ учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.
Разред	четврти
Годишњи фонд часова	36 часова

Наставна тема: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

Садржаји	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље. ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ Химне Државна химна Светосавска химна Школска химна Народне песме и традиционалне дечје игре <i>Ој, девојко, душо моја</i> <i>Ој, јабуко тедена!</i> <i>Дођи, Миле, у наш крај</i> <i>Маглица се пољем повијала</i> <i>Чобан тера овчице</i> <i>Лападу</i> (дечје игра из Финске) <i>Тита, тита лобода</i> (традиционална народна дечја игра) <i>Пљескалица</i> (традиционална народна дечја игра) Песмедомаћих и страних аутора Александар Кораћ, <i>Дете није дете</i> Драгана Михајловић Бокан, <i>Протестна песма</i>
----------	---

	Хор Колибри, <i>Десет љутих гусара</i> Хор Колибри, <i>Бора из суседног шора</i> Група аутора (Влада Алексић, Љуба Нинковић, Милорад Мандић), <i>С' оне стране дуге</i> Владимир Шаински, <i>Крокодил Гена</i> Војин Комадина, <i>Незгода</i> Војин Комадина, <i>Опера Мачкин дом</i> Микан Обрадовић, <i>Добро вече, комшинице</i> Никола Греговић, <i>Моја бака</i> Антон Погачар, <i>Крушка</i> Јапанска дечја песма, <i>Шушти, шушти бамбусов лист</i> Страни композитори Јохан Себастијан Бах, <i>Арија</i> Фредерик Шопен, <i>Полонеза А-дур</i> Фредерик Шопен, <i>Валцер а-мол</i> Сен Санс, <i>Карневал животиња (Пијанисти. Кукавица. Дугоухе личности. Финале)</i> Петар Иљич Чајковски, <i>Годишња доба</i> Сергеј Рахмањинов, <i>Италијанска полка</i> Сергеј Прокофјев, <i>Пећа и вук</i> Јохан Штраус, <i>Трич трач полка</i> Јохан Штраус, <i>Радецки марш</i> Јохан Штраус, <i>На лепом, плавом Дунаву</i> Николо Паганини, <i>Капричо бр. 9</i> Андре Гретри, <i>Магарац и кукавица</i> Лирој Андерсон, <i>Санкање</i>
Наставна тема: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	
Садржаји	Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из нотног текста. Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (<i>Andante.Moderato.Allegro</i>).

	Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму ce^1-ce^2. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. <i>Це-дур</i> лествица. Репетиција, прима и секунда волта. ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ Химне <i>Државна химна</i> <i>Светосавска химна</i> <i>Школска химна</i> Народне песме и традиционалне дечје игре (уз певање) <i>Кад се Ћира оженио</i> <i>Лепо ти је рано уранити</i> <i>Чобан тера овчице</i> <i>Банаћанско коло</i> <i>Пљескалица</i> <i>Тита, тита, лобода</i> <i>Ајд` на рогаљ, момче</i> <i>Лепо ти је рано уранити</i> <i>У ливади под јасеном</i> <i>Поранила девојчица</i> Дечје песме <i>Фрањо Лучић, Полустепен</i> <i>А. Власак, Лествица</i> <i>Никола Херцигоња, Мали ђачки валцер</i> <i>Војислав Илић, Певајмо</i> <i>Срђан Барић, Срећна Нова година</i> <i>Арсен Дедић, Кад би сви људи на свету</i> <i>Божидар Станчић, Данас</i> <i>Врапчићи, Ти и ја</i> <i>Песма из Енглеске, На слово</i> <i>Моцарт, Блистај, блистај</i> <i>Карл Орф, Композиција за два металофона</i> <i>В. Вукадиновић, Сладолед</i>
--	---

	Ричард Роџерс, <i>Солмизација</i> (песма из филма "Моје песме, моји снови") Војкан Борисављевић, <i>Мени су просто сипали знање</i> Хор Колибри, Тамбурица 5 и Бора Дугић, <i>На леђу</i> Хор Колибри, <i>Бака и они други</i> Непознати аутор, <i>Завичају мој</i> Бранко Милићевић, <i>Ласте</i> Бранко Милићевић, <i>Добар друг ти вреди више</i> Божидар Станчић, <i>Полазак у школу</i> Војкан Борисављевић, <i>Генерале, сило љута</i> Милоје Милојевић, <i>На ливади зеленој</i> Музичке игре Миодраг Илић Бели, <i>Шта да раде дланови</i> <i>Веселјак</i> (бројалица) <i>Пошла кока на пазар</i> (бројалица)
Наставна тема: МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	
Садржаји	Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономотопеје и илустрације на краћи литерарни текст (учење у контексту). Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на одабрани текст. Стваралаштво може бити заступљено кроз: – осмишљавање једноставне кореографије; – израду дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала; – стварање једноставне ритмичке и мелодијске пратње; – музичке импровизације; – музичка питања и одговоре; – музичку допуњалку; – компоновање мелодије на задати текст; – одабир познатог музичког садржаја у односу на литерарни. Сви видови музичког стваралаштва реализују се искључиво по слуху, без записивања.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима;

	– разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу; – пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама.
--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	посматрање, слушање, препознавање, описивање, процењивање, груписање, стварање, играње, осмишљавање, сарађивање, одређивање, упоређивање, разговор, постављање питања, причање, замишљање, цртање, бојење, читање, образлагање
Активности наставника	припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, процењивање, идентификовање, одлучивање
Начин провере остварености исхода	Програм наставе и учења усмерен је на остваривање исхода при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике и музичко стваралаштво. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима.
Методе и облици рада	Да би достигао програмске исходе, наставник реализује наставу користећи слушање, глас, покрет и музичке инструменте. Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз рад у групама и у одељењу, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде

	принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање. Наставне методе: метода разговора, метода демонстрације, метода рада на тексту, метода практичних радова, метода писаних и графичких радова, метода иустрације Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у паровима, тимски рад
--	---

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Музичка култура

На основу музичког искуства у основној школи ученик ужива у музици и отворен је за различите уметничке садржаје. Користи музичко знање и вештине да изрази своја осећања, размишљања, ставове и на креативан и конструктиван начин остварује своје циљеве. Искуство и вештину у слушању и опажању приликом индивидуалног и групног музицирања примењује у комуникацији са другима. Музичка искуства подстичу ученика да разлике сматра предностима што користи у развијању идеја и сарадње. Користи знања о музици у разумевању савремених догађаја, историје, науке, религије, уметности и сопствене културе и идентитета. Развија критички однос према музици. Има одговоран однос према традицији свог народа и других култура.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик познаје језик музике и изражава се гласом, инструментом и покретом индивидуално и/или у групи. Ученик слушно препознаје основне карактеристике музичке уметности и развија естетску осетљивост.	Ученик користи различите музичке изражајне елементе у исказивању својих осећања и идеја и у комуникацији са другима. Слушно препознаје различите жанрове музичке уметности са посебним акцентом на аутентични музички фолклор. Ученик у свакодневном животу примењује стечена музичка искуства и знања и истражује могућности ИКТ-а за слушање, стварање и извођење музике. Ученик комуницира покретом уз музику.	Ученик креативно примењује стечена музичка искуства у изражавању и представљању ставова и идеја и у комуникацији са другима. Уважава и истражује музичке садржаје различитих жанрова, стилова и култура. Доприноси очувању и развоју музичке културне баштине. Има критички став према музици. Повезује и користи музику са ИКТ-ом у стварању и презентовању знања. Прати и учествује у музичком животу заједнице.

- Међупредметне компетенције-повезаност налазе се у оперативним плановима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Музичка култура		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик познаје језик музике и изражава се гласом, инструментом и покретом индивидуално и/или у групи. Ученик слушно препознаје основне карактеристике музичке уметности и развија естетску осетљивост	Ученик користи различите музичке изражајне елементе у исказивању својих осећања и идеја и у комуникацији са другима. Слушно препознаје различите жанрове музичке уметности са посебним акцентом на аутентични музички фолклор. Ученик у свакодневном животу примењује стечена музичка искуства и знања и истражује могућности ИКТ-а за слушање, стварање и извођење музике. Ученик комуницира покретом уз музику.	Ученик креативно примењује стечена музичка искуства у изражавању и представљању ставова и идеја и у комуникацији са другима. Уважава и истражује музичке садржаје различитих жанрова, стилова и култура. Доприноси очувању и развоју музичке културне баштине. Има критички став према музици. Повезује и користи музику са ИКТ-ом у стварању и презентовању знања. Прати и учествује у музичком животу заједнице.

Наставни предмет: **ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ** (3 час недељно, 108 часова годишње)

Прво полугодиште

Редн и број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	вежбање	
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ вежбе за развој снаге, покретљивости, издржљивости, брзине, координације	15	13	28

2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ ходање и трчање, скакања и прескакања, бацања и хватања, узања, вишења, упори и пењања, вежбе на тлу, равнотеже, са реквизитима, плес и ритмика, полигони, култура вежбања и играња	14	15	29
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА здравствено васпитање	Ова наставна област реализује се кроз 1. и 2. наставну област и теме из практичног рада и састоји се од <i>Културе вежбања и играња и Здравственог васпитања.</i>		
УКУПНО прво полугодиште		29	28	57

Друго полугодиште

Редн и број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		укупно
		обрада	вежбање	
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ вежбе за развој снаге, покретљивости, издржљивости, брзине, координације	12	12	24
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ ходање и трчање, скакања и прескакања, бацања и хватања, узања, вишења, упори и пењања, вежбе на тлу, равнотеже, са реквизитима, плес и ритмика, полигони, култура вежбања и играња	11	16	27
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА здравствено васпитање	Ова наставна област реализује се кроз 1. и 2. наставну област и теме из практичног рада и састоји се од <i>Културе вежбања и играња и Здравственог васпитања.</i>		
УКУПНО друго полугодиште		23	28	51

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	четврти
Годишњи фонд часова	108 часова

Наставна тема: ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

Садржаји	Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности
----------	--

Наставна тема: МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ

Садржаји	Атлетика: Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој. Спортска гимнастика: Основни садржаји Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. Проширени садржаји Вежбе на тлу: – летећи колут из места.
----------	---

	– састав. Основе тимских, спортских и елементарних игара: Мини–рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке. Јаџент. Плес и ритмика: Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Полигони: Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.
Наставна тема: ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	
Садржаји	Култура вежбања и играња: Основна правила вежбања. Основна правила мини-рукомета, футсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време Здравствено васпитање: Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање. Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др.).
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

	– примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – правилно држи тело; – самостално коригује неправилно држање; – правилно подиже, носи и спушта терет; – изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи терминологију вежбања; – поштује правила понашања на вежбаљима; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – поштује и примени правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – прати промене у сопственој тежини и висини; – сагледа резултате физичких способности; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; – уредно одржава простор у коме живи и борави; – увиди значај правилне исхране за вежбање; – повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета и кретања; – користи научена вежбања у рекреацији породице; – правилно реагује у случају повреде у школи; – вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.
--	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности ученика	прати, вежба, комбинује, груписање, стварање, играње, осмишљавање, сарађивање, одређивање, постављање питања,
---------------------------	---

Активности наставника	припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, процењивање, идентификовање,
Начин провере остварености исхода	У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује: Ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у Физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; активно учествовање на часовима Физичког и здравственог васпитања; вежбање и играње у слободно време. Приказ два комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизита. Постигнућа у моторичким вештинама. Индивидуални напредак ученика. Индивидуални напредак сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом вредновања (оцењивања) узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.
Методе и облици рада	Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући метод), прилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима треба примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимализацији интензитета рада.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА: Физичко и здравствено васпитање

Наставним предметом физичко и здравствено васпитање ученик стиче вештине и овладава знањима и културним вредностима телесног вежбања, примењује их у свакодневном животу, новим и ванредним животним ситуацијама; разуме значај континуираног развоја физичких способности, разноврсних моторичких активности, утицај на здравље, здравље околине и квалитет живота. Сагледава да физичка активност и спорт омогућавају исказивање: личног идентитета, креативности, емоција, самопотврђивања и учешћа у тимском раду, као и да смањује негативне утицаје савременог живота на здравље и социјално понашање. Јача свест о толеранцији, одговорности, поштовању правила и квалитетним комуникацијама. Активно учествује у развоју хуманих односа, односа према окружењу у оквирима локалних, регионалних, националних и ширих оквира.

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
---------------------	--------------------	----------------------

Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалних и колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања се понаша дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Зна да физичка активост и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко-тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.	Ученик је развио свест о властитим способностима, а тиме и о јачању самопоуздања и самопоштовања. Примењује разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања, поштујући полне и индивидуалне разлике учесника у телесном вежбању.
--	---	---

- Међупредметне компетенције-повезаност налазе се у оперативним плановима.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Физичко и здравствено вапитање		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалних и колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања се понаша дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне	Зна да физичка активост и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко-тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивању здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социопатолошких појава.

вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.		
---	--	--

Назив предмета **ДИГИТАЛНИ СВЕТ**

Циљ	Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.
Разред	четврти
Годишњи фонд часова	36 часова

Наставна тема: ДИГИТАЛНО ДРУШТВО

Садржаји	Селектовање и основно форматирање текста (величина и боја слова, подебљавање, искошавање и подвлачење текста). Селектовање, копирање/исецање и лепљење текста. Уметање слике у текст, додавање оквира, позиционирање слике у односу на текст. Креирање и уређивање текстова за познату публику. Пројектни задатак који подразумева: – претраживање интернета (пробрани елементи напредне претраге); – израду или прилагођавање графике у складу са темом; – креирање текстуалног документа који садржи слике.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - промени величину и боју текста, подебља га, искоси и подвуче у програму за обраду текста; – исече, копира и налепи исечени/копирани текст на одговарајуће место у програму за обраду текста; – уметне слику у текст, дода јој оквир и позиционира је на жељени начин у односу на текст у програму за обраду текста;

	– активно учествује у наставном пројекту чији продукт представља граматички коректан текстуални документ намењен познатој публици који садржи слике са текстуалним објашњењима и информације које су пронађене на интернету.
Наставна тема: БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	
Садржаји	Припрема и организација школског догађаја за ученике млађих разреда којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – активно учествује у наставном пројекту којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности из свог задужења; – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма који садржи понављање и гранање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму који садржи понављање и гранање;
Наставна тема: АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	
Садржаји	Променљиве. Израда програма који садрже гранање, понављање и променљиве.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – креира програм у визуелном програмском језику на основу датог једноставног алгоритма који садржи понављање и гранање; – примени блокове аритметичких оператора при креирању програма у визуелном програмском језику; – предвиди садржај променљиве на основу интеракције корисника са програмом (нпр. блок <i>Питај и чекај</i> и блок <i>Одговор</i>) у датом једноставном програму; – креира програм у коме остварује интеракцију са корисником, користећи променљиве, уз помоћ наставника.

Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика четвртог разреда основне школе. Програм наставе и учења за четврти разред оријентисан је на процес учења и остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: *Дигитално друштво*, *Безбедно коришћење дигиталних уређаја* и *Алгоритамски начин размишљања*.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи – глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Дефинисани исходи олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво конкретне наставне јединице. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности. Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учења аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наведене исходе потребно је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика. Наставник треба да реализује наставу у кабинету за информатику и омогући ученицима да користе рачунаре на начин који директно доприноси остваривању дефинисаних исхода учења. Препорука је да два ученика користе један рачунар како би се развило вршњачко учење, делила одговорност и развијао тимски рад. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима који немају могућност приступа технологији од куће тако што ће их, у кабинету за информатику, повезати са ученицима који су дигитално спретни и радити на поспешивању вршњачког учења. Обавезивање ученика да користе наставне материјала за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе.

Дигитално друштво

Наставник нове технике форматирања текста представља ученицима кроз одговарајући контекст, користећи примере из ученицима блиских (дигиталних) уџбеника.

Подебљан текст: Наставник проналази лекције у уџбеницима које садрже подебљан текст. У контексту приказаног дела уџбеника иницира разговор о речима које су подебљане: Зашто су баш ове речи подебљане? Шта су аутори текста желели да постигну подебљавањем баш тих речи? Заједнички долазе до закључка да су у питању кључне речи које означавају главне појмове у датом тексту. Наставник демонстрира технику подебљавања текста, након чега даје налог ученицима да отворе раније припремљен документ који садржи кратак текст о ученицима познатој теми. Сама тема не мора да буде везана за информатику, али би било пожељно да то буде. Нарочито је корисно

да наставник припреми текст којим обнавља одређене делове програма nastave и учења (нпр. рад са текстом, чување датотека). Задатак за ученике је да подебљају кључне речи у тексту. На крају активности ученици треба да кажу које речи су подебљали и аргументују своју одлуку да баш те речи означе као важне. Завршна активност треба да створи услове за хеуристички разговор: У којим ситуација јесте оправдано и подебљавање и бојење истог текста? Ако не постоји оправдање за овакву радњу, какве последице су могуће?

Искошен текст: Наставник представља ученицима текст који садржи делове исписане у курзиву. Препушта ученицима да закључе када се користи овакав стил текста. Демонстрира технику искошавања текста. Налаже ученицима да отворе раније припремљен документ који садржи дијалог ликова наводећи да текст који представља управни говор треба да буде наглашен искошеним текстом.

Подвучен текст: Ученици добијају налог да отворе документ у коме се налазе реченице у којима је потребно да одреде главне реченичне чланове (субјекат, предикат) користећи познату нотификацију – субјекат се подвлачи једном, а предикат са две црте. Наставник демонстрира технику подвлачења текста представљајући различите линије којима је могуће подвући текст.

Обојен текст: Наставник демонстрира како се тексту мења боја. Ученици добијају налог да отворе документ у коме је потребно идентификовати врсте речи бојећи их одређеном бојом (именице – црвеном, глаголи – зеленом, итд.). Уколико остане времена, наставник може да укључи захтеве којим проверава да ли су ученици овладали свим раније представљеним техникама форматирања текста.

Слика у тексту: Наставник разговара са ученицима о текстовима које срећу у уџбеницима, новинама, часописима. Заједно долазе до закључка да у приказаним примерима слике представљају значајан елемент којим се доприноси разумевању текста. Наставник демонстриран уметање раније припремљене слике у текстуални документ. Показује ученицима како се одређује положај слике у односу на текст (поравнато са текстом или са преламањем текста: квадратно, збијено, кроз, врх и дно, иза текста, испред текста). Ученици провежбавају приказане технике у датотеци коју је наставник за њих припремио и чувају текст у који су уметнули одговарајуће слике.

Препоручени број часова: 6.

Пројектни задатак од ученика захтева бројне активности, међу којима су: самостално проналажење информација; способност решавања проблема; самостално учење; рад у групи, сарадњу; критички однос према властитом и туђем раду; доношење одлука; аргументовање; усвајање другачијих, нових начина рада; планирање; поштовање рокова и преузимање одговорности.

Циљ рада на пројектним задацима је да ученици у пару или мањој (хетерогеној) групи креирају дигитални текстуални документ у коме ће на технички и језички адекватан начин приказати податке о одређеној теми до којих су дошли на основу претраге на интернету. Пожељно је да избор тема пројектних задатака буде такав да рад на њима у што већој мери представља уједно и ситуацију за учење о некој теми из другог предмета.

При планирању наставник треба да дефинише тип пројекта, да одреди његов циљ, очекиване исходе, област којом се бави пројекат и повезаност са наставним предметима, његове садржаје, активности ученика, потребна средства, динамику рада по фазама и све што је потребно за успешно спровођење пројектне nastave. Најприменијији је полуструктурирани тип пројекта у коме наставник укључује ученике, не само у давање предлога и избор тема, већ и у планирање и самостално остваривање, а за поједине ученике и вођство у одређеним деловима пројекта. Он и даље, у великој мери, дефинише методологију рада, али се очекује да више укључи ученике у проналажење материјала тако што ће се са њима договарати о томе које материјале би ко, где и како могао да пронађе и обезбеди. Све

садржаје треба реализовати кроз различито тематско повезивање у игри или функционалној активности која задовољава интересовање и потребе ученика на млађем школском узрасту.

Наставник осмишљава бар пет различитих тема пројектних задатака које су повезане са градивом које ученици уче, а које су погодне за додатно истраживање и продубљивање знања (нпр. Биљке/животиње мога краја; Историјски догађај у мом крају; Знаменита личност мога краја; Одговорно коришћење воде у мом домаћинству; Одговорно одлагање отпада у мом домаћинству). Такође, наставник подстиче ученике да самостално предложи теме које би волели да истраже и представе. Сваки од пројектних задатака подразумева: претраживање интернета, израду или прилагођавање одговарајућих слика и креирање текстуалног документа који садржи те слике.

Наставник представља теме пројектних задатака ученицима и подстиче их да одаберу онај која их највише интересује. Најављује им да ће радити у паровима или мањим (хетерогеним) групама на обради теме коју су одабрали. Заједно са ученицима наставник креира критеријуме за процену квалитета финалног продукта који са једнаком пажњом третирају његов технички и садржински аспект (није важно само како текст унет и форматиран, већ и шта је заиста тим текстом речено). Изузетно је важно да критеријуми буду доступни ученицима током читавог трајања израде пројектног задатка. Такође, наставник наглашава да је пожељно да ученици самостално креирају одговарајуће слике и уметну их у текстуални документ и да таква слика више вреди од оне која је преузета са интернета. Као последњу инструкцију, наставник налаже ученицима да замисле публику којој је документ који стварају намењен и да прилагоде његов садржај циљној групи.

С обзиром на узраст ученика, наставник је и даље главни организатор активности који креира прилике у којима ће се самосталност ученика испољавати. Наставник пружа подршку свим ученичким активностима у току пројекта. Један од важних исхода реализације пројекта јесте оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима. Бројни су начини да се то постигне (представе, изложбе, кратки филм, текст у новинама, наступ на локалној телевизији, представљање за родитеље...), али у овом случају циљна група су ученици млађих разреда школе.

Препоручени број часова: 13.

Безбедно коришћење дигиталних уређаја

Ученици настављају пројектни приступ настави и учењу припремајући и организујући школски догађај за ученике млађих разреда којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета.

Радећи у мањим (хетерогеним) групама, ученици креирају текстуалне документе који садрже слике примењујући научене технике рада са текстом и сликама. Почетак рада представља презентовање пројектне идеје – шта ће садржати документ који припремају и на који начин ће он допринети безбедности деце на интернету. По потреби, наставник благо усмерава ученике и пружа тражену помоћ.

По завршетку рада на изради докумената, ученици у сарадњи са наставником организују сусрет са млађим ђацима на коме им представљају резултате свог рада. Наставник обезбеђује да се материјали које су ученици креирали и представили нађу на школском веб-сајту. Постављени материјали треба да буду слободни за преузимање и коришћење.

Препоручени број часова: 6.

Алгоритамски начин размишљања

Наставник омогућава ученицима да у специфичним окружењима за блоковско програмирање (попут code.org или petlja.org) решавају једноставне проблеме чије решавање захтева понављање (програмске циклусе) и гранање. Представља узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање и/или гранање и поставља ученицима питање: „Ако бисмо сложили блокове на овакав начин, шта би се њиховим извршавањем добило?”. Ученици аргументују своје одговоре и дебатују о тачности изнетих одговора. Наставник представља узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање и/или гранање, али и грешку. Саопштава ученицима сврху програма. Поставља питање: „Да ли блокови сложени на овакав начин доводе до описаног решења? Да ли је могуће поправити програм?”. Ученици износе предлоге решења и по потреби дебатују о њима.

Препоручени број часова: 3.

Без формалног увођења појма *променљива* и без инсистирања на дефиницијама, наставник представља ученицима једноставне програме који садрже променљиве.

– На самом почетку то треба да буду линијски програми који садрже блок *Питај и чекај* и блок *Одговор*, такви да је, на основу интеракције са програмом ученицима лако да предвиде садржај променљиве *Одговор* (нпр. програм који поставља кориснику неколико питања; програм који кориснику поставља питање *Како се зовеш?*, а онда му враћа одговарајућу поруку у којој наводи унето име). Наставник треба да омогући ученицима да провере тачност свог предвиђања тако што ће им учинити садржај променљиве видљивим;

– Следећи корак треба да буде представљање програма који садрже променљиву и понављање (програмски циклус) (нпр. програм који од корисника тражи унос броја који ће одредити број понављања неке акције попут исцртавања кратке линије, квадрата и сл.);

– У наредном кораку наставник треба да представи програме који садрже гранање које зависи од интеракције са корисником (нпр. програм који захтева унос одговора на питање на основу кога ће вратити или поруку *Твој одговор је тачан* или поруку *Твој одговор није тачан*).

Наставник треба да помогне ученицима да креирају програме у којима се остварује интеракција са корисником коришћењем блокова *Питај и чекај* и *Одговор*. То практично значи да креирани програм треба да захтева од корисника да нпр. унесе неки број или реч и да на основу тог уноса изврши одговарајућу акцију (испише поруку, нацрта облик, репродукује звук). По могућности, ти програми треба да садрже понављање и/или гранање.

Препоручени број часова: 6.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос

сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

- **самопроцена**: неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

- **вршњачка процена**: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу);

- **отворена питања**: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта.

- Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ (1 час недељно, 36 часова годишње)

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	ЉУДСКА ПРАВА - Ја и други на планети Земљи	10
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО - Култура и традиција	12
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ – Прекомерна потрошња	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ – Еколошка акција	6
Укупно		36

Назив
предмета

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ

Циљ учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Разред

четврти

Годишњи
фонд часова 36 часова

Наставна тема: ЉУДСКА ПРАВА - Ја и други на планети Земљи	
Садржаји	Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро— задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – <i>Мисли глобално делуј локално.</i> Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине.
Наставна тема: ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО - Култура и традиција	
Садржаји	Култура и традиција Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе. Културни идентитет Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других. Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет. Сусретање култура Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.
Наставна тема: ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ – Прекомерна потрошња	
Садржаји	Потрошачко друштво Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група произвођача. Медији и потрошачка култура

	Поруке медија у подстицању потрошње. Деца у рекламама. Права потрошача Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.
Наставна тема: ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ – Еколошка акција	
Садржаји	Планирање и извођење еколошке акције Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције.
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; – се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; – образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; – аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; – наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; – образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; – наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; – дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације; – препознаје примере прекомерне потрошње; – препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; – критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; – процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; – испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; – учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности ученика	посматрање, слушање, препознавање, описивање, процењивање, груписање, стварање, играње, осмишљавање, сарађивање, одређивање, упоређивање, разговор, постављање питања, причање, замишљање, цртање, бојење, читање, образлагање
---------------------------	--

Активности наставника	припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање
Начин провере остварености исхода	Подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у остваривању исхода из овог програма већ и у развоју неколико међупредметних компетенција, посебно компетенције за <i>Одговорно учење у демократском друштву</i> . Како је највећи број активности ученика у оквиру часова овог изборног програма организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања који су и ученицима познати. Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
Методе и облици рада	Достизање исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности. Зато се може рећи да активности на часу треба тако да теку да обезбеде искуствено учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи. Како је планом предвиђено да се и у трећем разреду остварује <i>пројектна настава</i> , то је добра прилика да се повеже са активностима Грађанског васпитања. Пројектна настава по свом концепту у потпуности одговара природи овог изборног програма. Заједничко им је што доприносе когнитивном, афективном и социјалном развоју ученика, као и развоју међупредметних компетенција. Продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте: постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго.

Назив предмета

ВЕРСКА НАСТАВА

Циљ

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Кроз изучавање садржаја верске наставе, у колелацији са другим предметима, остварују се општи циљеви образовања и васпитања дефинисани у званичним документима на националном нивоу. У том

Разред
Годишњи
фонд часова

смислу циљеви обухватају: развој потенцијала ученика; индивидуални, социјални, морални и физички развој; стицање знања, вештина и умења; развој критичког мишљења; развој креативности; поштовање културе свог и других народа; поштовање хуманистичких и демократских вредности; припрему за живот у грађанском, демократском друштву и за свет рада; стварање темеља за даље школовање и за доживотно учење.

четврти

36 часова

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Редни број теме	Тема/област	обра да	по на в ља ње	ве ж бе	си ст ем ат из ац ија	ук уп но	МЕСЕЦИ									
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1									
II	ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР	5	2	/	/	7	II 3	II 4								
III	ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ	6	1	/	/	7		III 1	III 4	III 2						
IV	ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМ	5	3	/	/	8				IV 2	IV 3	IV 2	IV 1			
V	ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА	5	2	/	/	7							V 3	V 4		

VI	СА НАМА ЈЕ БОГ	3	2	/	1	6									VI 4	VI 2
УКУПНО	6	25	10	/	1	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	2

Кључни појмови: Црква, светитељи, Бог, човек, Литургија, Васкрсење, љубав, заједница, вера, Божић, врлине, апостоли, молитва.

Редни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: <i>Когнитивни аспект:</i> стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса	УВОД	Циљ због кога је Бог створио свет (да свет постане Црква). Црква је конкретна литургијска заједница. Литургија је заједница многих људи и природе с Богом Оцем преко једног човека - Христа. Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ).	<i>Компетенција за учење</i> - Има позитиван и одговоран однос према учењу. <i>Комуникација</i> - Уважава саговорника реагујући на оно	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

	током четвртог разреда; - уочити како је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања <i>Афективни аспект:</i> - жели да активно учествује на часовима верске наставе.		Црква као икона будућег Царства. Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом (човеков пад и последице тога - првородни грех). Црква у хришћанској архитектури (православни храм и литургијска структура).	што говори, а не на његову личност. <i>Сарадња</i> доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <i>Врсте наставе</i> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава (34 часова) - практична настава (2 часа) <i>Место реализације наставе</i> - Теоријска настава се реализује у учионици; - Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању.
II	- уочити важност постојања Заједнице; - уочити разлику између Цркве и сваке друге заједнице;	ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР	Циљ наставе у 4. разреду јесте да ученици стекну знања о томе да постојање света има свој циљ. Тај циљ је есхатолошка као литургијска заједница: јединство свих створених бића међу собом и на крају с Богом, преко Богочовека Исуса Христа. Циљ	<i>Компетенција за учење</i> Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење;	Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада: -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да

	• уочити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; • знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; • знати да се заједница Бога, људи и природе зове Црква; • уочити да изван Цркве свет не може постојати вечно. <u>Афективни аспект:</u> • бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве; • бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји;		због којег је све створено и зашто је створено на овај начин, откривен нам је као Црква, односно као конкретна литургијска заједница. Овим се постижу врло важна знања: - да се истина света смешта у есхатон као заједницу свих створених бића с Богом Оцем преко Христа и да је она мерило свих историјских догађаја у којима суделује Бог, а Бог суделује у оним историјским догађајима који воде ка овом циљу; - да је Литургија икона Царства Божијег које ће се тек у будућности остварити; - да је човек одговоран за историју и постојање природе и да ту одговорност истински остварује једино ако живи таквим начином живота који је утемељен на будућем	разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <i>Естетичка компетенција</i> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <i>Комуникација</i> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.	наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. -Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
--	--	--	--	---	--

	• бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар.		Царству Божијем и његовој структури; - да су Бог и човек у Христу, односно у Литургији, неодвојиви, јер Бог преко Христа суделује у остварењу будућег Царства Божијег, односно Бог преко људи, који су чланови Цркве као литургијске заједнице, чини присутним то Царство у историји, јер Литургију конституише Дух Свети. - Прича "Недостајати" (за заједницу као основ живота) Т. Телехтон - Песма Св. Владике Николаја „Заједничарење са небом“ - Одабрани одељци из књиге „Из Ја-града у Ти град“ - Одломак из песме "Зимска идила"	<i>Одговоран однос према околини</i> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <i>Решавање проблема</i> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством.	
--	--	--	--	--	--

			Војислава Илића“		
III	<i>Когнитивни аспект:</i> • уочити да нас Христос позива у лични однос – заједницу љубави; • увидети да су апостоли људи који су слични нама; • уочити да је вера основ заједнице са Богом; • увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; • разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); -Усвојити текст и мелодију	ХРИСТО С НАС СВЕ ЗОВЕ	Наведена знања биће потребна и у контексту каснијег упоређења овако виђене истине света с проблемом греха и смрти, односно у расветљавању питања колико литургијски начин постојања реално пружа одговор на проблем смрти. Јер, ако се анализира смрт сваког бића понаособ, она је присутна зато што је природа сваког бића смртна, а то је због тога што је она створена ни из чега. Носиоци, пак, те природе, тј. конкретна бића, пре свега људске личности, својим природним рођењем указују на чињеницу да природа постоји и пре њих, јер они пре рођења нису постојали док је људска природа постојала и пре њиховог рођења. На тај начин сви смо наследници смрти зато што смо наследници природе. Истовремено ова	<i>Компетенција за учење</i> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <i>Одговорно учешће у демократском друштву</i> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.	-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. -Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

	песме „Звезда се засја“ <u>Афективни аспект:</u> • бити подстакнут да доживи Христа као Личност која нам иде у сусрет.		чињеница указује и на разлику између природе и личности код човека, као и на то да је постојање сваког човека по природи изазов његовој слободи. Овај проблем се може превазићи једино кроз једно ново рођење, Крштење, где је вечно постојање природе израз наше слободе изражене као заједништво с Богом у Христу. На глобалном плану, смрт прети читавој творевини све дотле док је она одвојена од Бога, односно док не постоји слободно у односу на своје законе кроз једну личност која је сједињује с Богом. Литургија је икона постојања створене природе у личности Христовој, односно њеног слободног постојања, а слобода се изражава као љубав према Богу и према другим људима и бићима, превазилази се смрт и остварује се бесмртност за сву природу. - Прилагођена и препричана	<i>Компетенција за целоживотно учење</i> -разликује чињенице од ставова, веровања и мишљења. <i>Одговоран однос према околини</i> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <i>Сарадња</i> •активно и конструктивно	
--	--	--	---	--	--

			новозаветна прича о Христовом позиву Апостола; - Новозаветна прича о ап. Петру када тоне; - О делима Апостола; - „Мали принц“, А. С. Егзипери - одломци - Песма „Звезда се засја“	учествује у раду групе или пара. <i>Рад са подацима и информацијама</i> -користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података.	
IV	<i>Когнитивни аспект:</i> • поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; • увидети да су сви позвани да буду светитељи; • уочити важност светитеља као наших узора за	ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМ А СВОЈИМ	Теме: Циљ због кога је Бог створио свет и Првородни грех треба реализовати преко описа Литургије, која садржи све: целокупну природу кроз природне дарове, хлеб, вино, уље, воду; молитве којима се молимо за благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских... итд; људе који су сви сједињени у Христу и постоје слободно од природних закона и окренути ка Богу Оцу. Објашњавајући службу епископа	<i>Одговорно учеиће у демократском друштву</i> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <i>Естетичка компетенција</i>	-Вредновање самосталног рада ученика; -Праћење рада на часу; -Комбиновање више врста дидактичког материјала; -Илустрација, шеме, мапа ума; -ППТ презентације; -Коришћење веб алата;

	остваривање личног јединства са Богом; • знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; • уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља; • знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу са Богом; • препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо. <u>Афективни аспект:</u> • бити подстакнут да следује		(свештеника) у Литургији, треба указати на задатак првоствореног човека Адама у природи, а самим тим и свих људи, да је човек створен да буде свештеник у природи и да сједини природу с Богом Оцем, као и на суштину човековог пада, односно греха, која се огледа у одбијању човека да то учини. Последица тога греха јесте смрт у природи као разједињење свега на саставне делове и опасност да се природа врати у небиће, али која није казна Божија, већ остајање природе, злом вољом човека, несједињене с Богом, тј. постојање природе у човеку Адаму на основу њених закона који јој проузрокују смрт. (Као потврду да природа не може постојати сама за себе, без заједнице личности, односно слободе човека која се изражава као љубав према Богу, треба навести искуство личности и како ствари и природа изгледају у том искуству. На пример, треба указати на искуство да кад нам неко кога волимо из љубави	<i>Комуникација</i> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <i>Одговоран однос према околини</i> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <i>Решавање проблема</i>	
--	--	--	---	--	--

	светитељима Божјим и да буде добар човек; • бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину.		подари било коју ствар, она за нас постаје значајна, иако дотад нисмо ни примећивали да постоји. Као помоћну литературу треба користити студију: Ј.Зизиулас, Твар као евхаристија, као и друге сличне студије). - Прилагођена и препричана нека житија светих; - Приче из живота Светога Саве; -Приповест о Светом Сави, његовим делима и духовним подвизима; - Указати на неке од најважнијих поука из књига које је Свети Сава написао (Житије Св. Симеона, Законоправило, Хиландарски типик, Студенички типик,)	<i>Предузетничка компетенција</i> -уме да идентификује и адекватно представи своје вештине и способности.	
--	--	--	---	---	--

			- Одломак из књиге Михајла Пупина „ Са пашњака до научењака“ (одломак у коме се говори о нашој вери и Светоме Сави) - Прича о Закхеју – препричана и прилагођена; - Празник Сретење Господње; - Св. Владика Николај одломак из „Небеске Литургије.“		
V	<i>Когнитивни аспект:</i> • увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; • уочити да је грех наш погрешан избор; • увидети шта је самољубље и по	ЗНАЧАЈ ВРЛИ-НС КОГ ЖИВОТА	Теме: Литургија је заједница у Христу... и Црква као икона будућег Царства треба, такође, реализовати преко описа Литургије указивањем на то да је Литургија христоцентрична, односно да се сви у Литургији сједињују преко епископа, као преко Христа, са Богом, као и на то да Литургија почиње речима: “Благословено Царство Оца и Сина и Св.Духа” и да све у њој указује на будуће Царство. (За	<i>Одговорно учеиће у демократском друштву</i> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима.	У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују: -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалогски; -Тимски; -Групни;

	чему се оно разликује од љубави; • увидети да без врлина нема љубави; • уочити да је само врлинама могуће остварити однос љубави са Богом и људима; • упознати најважније хришћанске врлине; • увидети да врлине нису човеку дате, већ да се за њих треба трудити; • увидети да се и врлине усавршавају. <u>Афективни аспект:</u> • бити подстакнут да следује светитељима Божјим;		реализацију ове теме треба користити: Ј.Зизиулас, Евхаристија и Царство Божије, као и другу сличну литературу.) -Грех као промашај циља; - Последице пада у грех; - Обрада одабраних поглавља из књиге „Из Ти-града у Небески Град;“ - Поуке светих: Григорије С. Петров ; - Вакршња прича дарови доброг мудраца Христу Спаситељу „Четврти Мудрац;“ - Свети Спиридон (прича о смирењу); - Свети Василије Острошки - (прича „Свечев лијек“); - Поуке владике Николаја	<i>Компетенција за целоживотно учење</i> -ефикасно користи ра <i>Одговоран однос према здрављу</i> <i>Рад с подацима и информацијама</i> <i>Предузетничка компетенција</i> -има способност представљања адекватних и реалних циљева.	-Илустративни; -Практични.
--	--	--	--	--	--

	• бити подстакнут да се труди да у себи развија хришћанске врлине.		- Св. Јустин Ћелијски („Срна у изгубљеном рају“ одломак из казивања белих срна).		
VI	<i>Когнитивни аспект:</i> • уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; - упознати садржај молитве „Царе небески“; • увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље. <u>Афективни аспект:</u>	СА НАМА ЈЕ БОГ	Педесетница – рођендан Цркве; - Молитва Царе небески; - Кроз одломке из јеванђелских текстова, допуњене фотографијама фресака, приказати домострој спасења.	<i>Одговорно учеиће у демократском друштву</i> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; • Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. <i>Комуникација</i> • Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица.	Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова. Оцењивање

	• код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; - бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима; • бити подстакнут да и наредне године похађа часове Православног катихизиса; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса четвртог разреда основне школе.			<i>Рад с подацима и информацијама</i> -уме да процењује поузданост података и препозна могуће узроке грешке. <i>Дигитална компетенција</i>	Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;
--	---	--	--	---	---

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:

Српски језик, Природа и Друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Народна традиција, Чуvari природе.

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
• испитује предзнања ученика; • упознаје се са интелектуалним могућностима ученика; • развија и одржава комуникацију; • подстиче интеракцију, пружа повратну информацију; • уважава и реагује на потребе групе и појединаца; • дели одговорност • одабира поступке за наставни рад; • прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце; • организује наставне активности; • организује посете православним храмовима	• слободно изражавање мишљења и ставова; • усваја-сазнаје; • развијање вештина комуникација; • повезивање сопственог искуства са тематиком; • дискусија; • слуша • посматра; • црта; • рецитије; • упоређује; • смишља; • доцртава; • слаже; • разговара;

	•решава; •испуњава; •пише; •посећивање верских институција; •организовање квизова; •израда радова и паноа.
--	---

План провере оставрености исхода			
Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време

Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● <u>Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима</u>	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.	-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју
	<u>Оцену добар добија ученик који:</u> -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
		-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године

-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену</u> <u>задовољава добија ученик који:</u> -у довољној мери показује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -у довољној мери критички расуђује; -показује делимични степен активности и ангажовања.	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

		- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. - Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	По потреби
Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)	Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада;	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.

интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.		(ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноя, ПП презентација, различитих врста излагања.	-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноя, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта	
---	--	---	--	--

Пројекат у настави

У плану је реализација пројекта на тему „Васкрсење Христово.“ На првом месту упознати ученике са припремним седмицама које су посвећене одређеним светитељима и догађајима из живота Цркве, а које упућују на припреме за Васкрс. Са ученицима у наставку обрадити период поста као и догађаје којима је посвећена свака седмица великог поста. Нарочити акценат је посвећен страдалној седмици, првој Литургији, распећу и на крају Васкрсењу. Циљ детаљне обраде ове теме кроз пројектну наставу је стицање свести о највећем значају овог празника, јер без васкрсења не би било ни хришћанства. Кроз радове ученика, филмове, упознавање са обичајима, истраживање и друге видове рада, ученици ће проћи једно путовање откривајући смисао и значај Христовог Васкрсења за нас данас.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ:	Пружање помоћи у савладавању програма и учењу ученицима који спорије усвајају знања из Српског језика и математике или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.
Разред:	Четврти
Годишњи фонд часова:	36 часова

СРПСКИ ЈЕЗИК

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	Књижевност	4

2.	Правопис	6
3.	Језичка култура	8
Укупно		18

МАТЕМАТИКА

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	Бројеви	12
2.	Геометрија	4
3.	Мерење и мере	2
Укупно		18

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ:	Оспособљавање ученика за решавање проблема, односно моделовање проблемских задатака. Развијање способности уочавања битног у задатку, развијање тачности и прецизности при раду, оспособљавање ученика за самостално решавање задатака датих у сложенијој текстуалној форми. Развијање закључивања, елемената критичког и стваралачког мишљења.
Разред:	Четврти
Годишњи фонд часова:	36 часова (1 час недељно)

МАТЕМАТИКА

Ред. број	Наставна тема	број часова
1.	Бројеви	24
2.	Геометрија	5
3.	Мерење и мере	7
Укупно		36

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА**ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ** (1 час недељно, 36 часова годишње)

Назив предмета	ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ
Циљ	Поштовање договора о правима којих треба да се придржавају сви ученици. Оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност; да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге.
Разред	Четврти
Годишњи фонд часова	36 часова

Ред. број	Наставна тема	број часова
1	Подстицање договора и сарадње	8
2	Хигијена и здравље	6
3	Дечја права и обавезе	2
4	Социјална интеграција	3
5	Развијање и неговање људских вредности	3
6.	Очување природе	6
7.	Основе безбедности деце	8
Укупно		36

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,

	формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања.
Активности наставника	припрема, организује, посматра, прати, објашњава, помаже, показује, води, подстиче, предвиђа
Начин провере остварености исхода	Сврха ових активности је даља подршка прилагођавању ученика на школску средину и заједницу, као и задовољавање њихових интересовања, дружење са вршњацима кроз заједнички рад, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго. Активности треба тако организовати да ученици имају што више могућности за активно учешће, за креативно испољавање, за интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија. Резултате рада ученика треба учинити видљивим јер се на тај начин обезбеђује мотивација и задовољство учесника активности. Бројни су начини на које је могуће то остварити, као на пример: организовање представа, изложби, базара, објављивање на сајту школе, кроз смотре стваралаштва, спортске сусретеи друго. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости уз обавезу поштовања и уважавања других и другачијих погледа и мишљења. Његова улога је и да обезбеђује наставна средства или упућује ученике да их сами пронађу. За овај програм посебно су погодне информације које нуди сама локална заједница нпр. локалне новине, телевизија и радио, информације на сајтовима, различити плакати и лифлети које прави дом здравља, музеј, галерија, туристичка агенција, спортски клуб... У овом програму продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте: постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго. Они се могу користити у току рада на неком садржају као вид документовања процеса. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности, као и да примењују различите интерактивне облике рада као и да бирају и користе одговарајуће методе и технике.
Методе и облици рада	дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, објашњава, планира, пише, преформулише, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ (36 часова годишње)

(области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта)

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
<u>Друштвене активности</u> Радионице „Школа без насиља“ Активности поводом обележавања: Дан планете Земље, Дан воде, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине	5	- израда паноа - посете - изложбе	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Сарадња са локалном заједницом - Развијање свести о здравом начину живота - Поштовање разлика и уважавање својих и туђих потреба
<u>Техничке активности</u> - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума	6	- чишћење - купљење папирића - сечење, лепљење, цртање, сликање	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање креативности, стваралачког рада, уредности, прецизности, изграђивање личних критичких ставова према загађењу животне средине

<u>Хуманитарне активности</u> - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу - Помоћ старим особама	5	- прикупљање новца,школског прибора, играчака... - припреме за крос - посете	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање хуманог односа - Поштовање разлика и разумевање туђих потреба - Развијање такмичарског духа
<u>Спортске активности</u> Организовање спортских такмичења - одељенска - међуодељенска - међушколска	10	- игра -различити облици кретног изражавања	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање такмичарског духа - Развијање моторике спретности, физичких способности
<u>Културне активности</u> Посете: - позоришту - музеју - учествовање у активностима поводом школских празника	10	-посете културним установама - јавни наступи -припрема за такмичење рецитатора	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање опште културе - Развијање и подстицање стваралачке активности - Развијање оригиналности, маште, смисла за лепо
ОДЕЉЕЊСКО ВЕЋЕ				
Активности			Носиоци и начин реализације	

Израда програма рада Вођење школске и педагошке документације Избор семинара и израда плана стручног усавршавања Договор о планирању посета родитеља часовима Учешће у хуманитарним акцијама Договор о облежавању Дечје недеље Обележавање Дана школе, Светог Саве и других значајних датума Анализе постигнућа ученика на контролним вежбама и тестовима Припрема за извођење излет Извештај о раду Већа у текућој школској години Анализа успеха и владања ученика према стандардима постигнућа: Праћење, вредновање и оцењивање ученика, дисциплина и реализација наставног програма и васпитног рада Стручно усавршавање у установи	Сасанци Одељењског већа, размена искустава и запажања, предавања у оквиру стручног усавршавања у установи. Реализатори: Члаљнови Већа стручни сарадници,
---	--

САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА	
Активности	Носиоци и начин реализације

Упознавање родитеља са наставним програмом, школским календаром, организацијом рада школе, правима и обавезама ученика, Правилником о заштити деце од насиља, начином праћења и вредновања постигнућа ученика Избор представника Савета родитеља Термини за индивидуалне контакте Анализа постигнутог успеха и владања ученика Предавања за родитеље	Родитељски састанци и индивидуални разговори Учитељи, стручни сарадници, директор, родитељи
--	--

Предлог програма наставе у природи за ученике четвртог разреда

Одељенско веће четвртог разреда предложило да са ученицима четвртог разреда реализује наставу у природи у одмаралишту „Букуља“ у Аранђеловцу.

Предлог садржаја:

1. Ужице - Аранђеловац (полазак са договореног места у јутарњим сатима)
2. Посета Орашцу (у одласку) – музеј и спомен-комплекс у Марићевића јарузи
3. Боравак у одмаралишту „Букуља“ седам пуних пансиона
4. Посете и активности током боравка планиране су Програмом рада одмаралишта уз помоћ два рекреатора и аниматора и наведене су у табели у прилогу.

Дневне активности предвиђају: доручак, циљане посете и шетње, ручак, настава, ужина, спортске активности, вечера и забавне активности.

6. Повратак Аранђеловац – Ужице.

У повратку посета Опленцу (црква св. Ђорђа, Карађорђевог конач, кућа краља Петра)

Важно је да се ценом укупног аранжмана предвиде и улазнице за Орашац, Опленцац, музеј у Аранђеловцу и Рисовачку пећину.

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности и поступци наставника	Активности ученика	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Посете: Орашац, Опленац,	7	- организовање - информисање	- посматрање - проучавање	Српски језик Природа и друштво	- упознавање на терену онога што су ученици

Рисовачка пећина, музеји, цркве из доба Немањића и Обреновића, парк Букуља, извори минералне воде, хотел Старо здање из доба Обреновића		- обезбеђивање безбедности ученика - разговор - предавање - показивање - указивање - објашњавање - корелација међу предметима - развијање сазнајних интересовања, моралних, естетских и др. квалитета личности ученика - боље међусобно упознавање (наставник-ученици)	- слушање - упоређивање - дружење - боље међусобно упознавање (ученици-наставник и ученика међу собом) - разговор (постављање питања и давање одговора) - упознавање - усвајање знања - проширивање знања, искустава - утврђивање и конкретизација знања	Ликовна култура Физичко васпитање Музичка култура	до сада знали о начину живота у прошлости - упознавање, проширивање и сагледавање намене појединих објеката и начина живљења у прошлости - упознавање и проширивање знања о културно -историјским елементима - упознавање са различитим биљкама и животињама, изворима минералне воде - разгледање и упознавање
---	--	--	--	---	---

Предлог програма једнодневног излета за ученике четвртог разреда

Одељенско веће четвртог разреда предложило да са ученицима четвртог разреда реализује једнодневни излет у Арањјеловац, у колико не дође до реализације наставе у природи.

Предлог садржаја:

1. Ужице - Аранђеловац (полазак са договореног место у јутарњим сатима)
2. Посета Орашцу, музеј и спомен-комплекс у Марићевића јарузи
3. Посете парка у Аранђеловцу, извора минералне воде, хотела Старо здање, музеја и Рисовачке пећине
4. Посета Опленцу, црква св. Ђорђа, Карађорђевог конак, кућа краља Петра
5. Повратак Аранђеловац – Ужице.

Важно је да се ценом излета предвиде и улазнице за Орашац, Опленец, музеј у Аранђеловцу и Рисовачку пећин.

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности и поступци наставника	Активности ученика	Образовно-васпит на област	Циљеви и задаци садржаја програма
Посете: Орашац, Опленац, Рисовачка пећина, музеј, цркве из доба Немањића и Обреновића, парк Букуља, извори минералне воде, хотел Старо здање из доба Обреновића	1	- организовање - информисање - обезбеђивање безбедности ученика - разговор - предавање - показивање - указивање - објашњавање - корелација међу предметима - развијање сазнајних интересовања, моралних,	- посматрање - проучавање - слушање - упоређивање - дружење - боље међусобно упознавање (ученици-наставник и ученика међу собом) - разговор (постављање питања и давање одговора) - упознавање - усвајање знања	Српски језик Природа и друштво Ликовна култура Физичко васпитање Музичка култура	- упознавање на терену онога што су ученици до сада знали о начину живота у прошлости - упознавање, проширивање и сагледавање намене појединих објеката и начина живљења у прошлости - упознавање и проширивање знања о културно -историјским елементима - упознавање са различитим биљкама и

		естетских и др. квалитета личности ученика - боље међусобно упознавање (наставник-ученици)	- проширивање знања, искустава - утврђивање и конкретизација знања		животињама, изворима минералне воде - разгледање и упознавање
--	--	--	--	--	---